

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:
 Egész évre . 24 kor.
 Félévre . 12 kor.
 Negyedévre . 6 kor.
 Egy hónapra . 2 kor.
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egyhasábos petit sor 10 fill. vagy egy □ cm. hely 4 fill. — Nyílttér és magánérdekű ismertetés soronkint 40 fill.
 Megjelenik naponkint reggel 6 órakor, hétfőn vagy ünnep után déli 12 órakor.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 19.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű ismertetések felvétele.

Olvasóinkhoz.

Április hó 1-től, — mint azt a kiadóhivatal alább jelzett értesítéséből is láthatják t. olvasóink — lapunk **déli lappá** változik át s mint e tekintetben városunkban, egyedül álló lap fogja folytatni tovább pályafutását.

Okul szolgált e változtatás megtevésére részint az a körülmény, hogy reggeli megjelenéssel a lap nem adhatott frisebb tudósításokat az ugyanakkor megjelenő budapesti reggeli lapoknál, habár e tekintetben semmi áldozattól sem riadt vissza; de főképen okadatolja elhatározásunkat az a cél, hogy legyen Debreczennek egy oly irodalmi magaslaton álló nagy napilapja, mely a többi lapoktól eltérőleg minden délben megjelenvén, nemcsak az éjjel érkező külföldi és fővárosi eseményeket, hanem a déli órákig történő nevezetesebb eseményeket is közölje olvasóival, melyeket a többi lapok csak másnap hozhatnak.

A **Debreczeni Ellenőr**, mint déli lap közli tehát az éjjeli értesüléseken kívül a másnap délig történt dolgokat. Express-levelei, nagy távirati összeköttetéseinknél fogva az eddigieknél is kimerítőbbek lesznek. Gyors és megbízható tudósításaink mellett figyelemmel kísérjük a város életét is és miga személyeskedést nem kultiváljuk, az igazságos kritikától egyetlen téren sem zárkózunk el.

Lapunk, mint huszonhat évvel ezelőtt, a tiszta szabadelvűség szolgálatában áll s politikai tekintetben elvünk az, hogy Magyarország haladása, közgazdasági előmenetele, békés felvirágozása a szabadelvűség útján érhető el.

Lapunk eddigi pályafutásával fényesen beigazolta arra irányuló komoly törekvését, hogy Debreczennek minden tekintetben megfelelő lapja legyen. Nem hajszolja a szenzációt, nem keresi a botrányt, hanem komoly laphoz illő módon számol be a napi eseményekről.

Ezenkívül szellemi szórakozásról is gondoskodik. Tárcaí, humoros apró közleményei s regényei mindig megtalálják az utat az olvasó szívéhez.

Bizalommal kérjük Debreczen város közönségét, méltóztassék délben megjelenő lapunkat tömeges pártfogásban részesíteni.

Debreczen, 1900. márczius 24

Tisztelettel

a **Debreczeni Ellenőr**
 szerkesztősége.

Olvasóinkhoz!

A rövid idő óta városunkban is lábra kapott hírlapokkal való házalás mintegy kényszerít rá, hogy uszszunk az árral annyira, amennyire ezt lapunk multja és komoly iránya megengedi.

Jól tudjuk ugyan, hogy közönségünk nem azt nézi, melyik ujság *olcsóbb*, hanem

hogy melyik követi azt az irányt, mely a komoly hírlaphoz kötött követelményeknek megfelel, a több oldalról nyilvánult óhajnak megfelelően mégis elhatároztuk, hogy az új évnegyedtől, április 1 től kezdve

lapunk előfizetési árát leszállítjuk

és pedig egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. és 1 óra 1 kor. 70 fillér.

Ez alkalommal megváltoztatjuk lapunk megjelenési idejét is amennyiben az az új negyedévtől kezdve nem reggel, hanem a **déli órákban jelenik meg.**

Azoknak az előfizetőknek, kik félévre vagy egész évre fizettek elő, az ujonnan megállapított előfizetési ár szerint fennmaradó többletet az előfizetés lejártá után javukra írjuk, illetőleg az előfizetés időtartalmát megfelelőleg meghosszabbítjuk.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius végén lejár, hogy annak mielőbbi megújításáról gondoskodni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

A debreczeni egyetem.

Debreczen, márczius 25.

A milléniumi esztendőben a nemzet ezeréves élete fölött érzett örömeiben nagy alkotásokat tett. Nemesebbnél-nemesebb eszmék patantak ki a gondolkozó agyakból s ezen eszmék a jó szívekből kisugárzó szeretet meleg érintése alatt valóra váltak. Az elvetett mag kelt, erős növénynyé fejlődött, sőt gyümölcsöket is hozott.

TÁRCZA

Sok mindenről.

*Sok mindenről tudok dalolni,
 A könyvről is szól annyi dal . . .
 Pedig mosolygás illik hozzám
 Hisz a szívem még fiatal . . .
 Csupasz az arcom is, csak itt fent
 Egy-egy redőnek árnya mondja,
 Hogy nem voltam én még a menyben,
 De annál többet a pokolban!*

*De drága mester a szegénység,
 Tandija, bére annyi sok . . .
 Meggyötri szívemet tövéig,
 Ha néha én is kaczagok.
 De hogyha köny ég bus szememben
 Az ő fia vagyok egészen,
 S miképp ha szürke árnya volna,
 Megszületik egy költeményem.*

*És írok — dalolok a könyvről,
 Papirom is átvedvesül,
 Érzem, a mint hülő szívemben
 Árnyékra, árnyék települ
 S megindul benn a hangtalan harc . . .
 Mig öldösik a sok-sok álmat . . .
 S csak ép dalomból tudhatom meg,
 Hogy szívem üdvözülni vágyott!*

Fliesz Henrik.

Kreiner urék szerencsége.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —
 Irta: Ifj. Rác Lajos.

Kreiner Barnabás ur a mult hónap elején megalapította szerencsését. Legalább akkor ugy hitte és határozottan állította. S ha valaki tagadta volna, azt bizonyára tisztelettel ugyan és hallgatagon, de bensőleg mindenestre aljas rágalmazónak véleményezte volna.

Akkor ugyanis valami biztosan nyerő sorsjegyet vásárolt. De azért, kérem, ne higgyék tőkepénzesnek. Mert a sorsjegyet nagyrabcsült hivataltársaival együtt vette. Mivel pedig abban a dohos teremben, melyben Kreiner ur körmöl 80 kr. diurniumért, még 30 társa átkozza a sors mostohaságát, egyre-egyre nem jutott valami nagy összeg a sorsjegy árából. Lekoplalták néhány nap alatt. Így olcsó szerrel megalapították szerencsésüket.

És várták reménykedve a nagy napot: a huzás napját. Közben pedig tervelgettek.

Kreiner ur hivatalba menetkor mindég ugy nézegetett a Kenderike-utca végénél lévő pusztatelekre, mintha már is az övé lenne. Azt fogja t. i. megvenni. Most ugyan nincsen rajta semmi csak papsajt, papsajt, újra papsajt. De majd épített rája valamelyik olcsós építőmesterrel — törlesztésre.

Letörlesztik a házbérből. „Istenem, Istenem! Milyen jó dolog is az, ha nem kell idegennek pénzt adni házbérben, a magáéban lakhatik az ember, magának gyűjtheti a keserves keresményét, nem más embernek keres! No, másképen lesz ezután!”

Ilyes gondolatok fűttek Kreiner ur fejében, míg a város másik végire a hivatalába elérkezett. És szerencsésen, vagy inkább szerencsétlenül, elkésett. Szorongó érzéssel ödögölt föl az emeletre. Az ajtó előtt majd hogy elállott a lélegzete. Bent haragosan szidta a főnök ur a kollegákat. Hja, azok is elgondolkoztak az uton és elkéstek. Arra a város vége felé sok a pusztá telek. A szerencse pedig már meg van alapítva . . .

A főnök ur sokáig tud egyhuzamban szitkozódni, de végtére ő is elunta, kimeat. Kreiner urék aztán szorgalmasan dolgoztak, harminczegy toll felelgetett egymásnak sebes perczegéssel egész 10 óráig. Akkor t. i. a főnök ur minden délelőtt átmegy a tuloldali sörcsarnokba.

Amint becsapódik lent a kapu, a harminczegy toll perczegése azon perczben megszűnik. Kreiner ur például épen nagy E betűt irt. A felső kanyargóját már megcsinálta, az alsót majd csak akkor csinálja meg hozzá, ha a folyosóról behallatszik a főnök ur káromkodása. (Sörözés után t. i. rendesen dühösen káromkodik folyton, egyformán, mint egy gép.)

Versenyre keltek városok, testületek és egyesek, az adakozásokban. Tudomány, művészet, kereskedelem, mind jólesőleg érezték a nemzet nagy lelkének megnyilatkozását. Humanitárius intézményeink fokozottabb mértékben gyakorolhatták emberszerető munkájukat, egyszerűval ezeréves életünk véghatárán s az új évezred küszöbén megnyílt a lelkünk s ki-ki meghozta a maga áldozatát a kultúra oltárára.

Ebben a nemes versenyben részt vett Debreczen is. Részt vett multjához méltón, nemcsak az ünnepekben, hanem szellemi és anyagi erejének csodálatos hatalmával egy nagy eszmét kívánt megvalósítani.

Az eszme talán nem volt új, mert már régen élt azok lelkében, kik az északkeleti alföld ezen hatalmas metropolisában egy egyetem felállításán gondolkodtak. A nagyhirű főiskola, melynek ősrégi falai közül az ország legjobb és legönzetlenebb, hitben erős, tudományokban gazdag emberek kerültek ki, — nemcsak büszkesége a kálvinista Rómának, hanem édes szeretettel ápoló gyermekei is. Évszázadokon keresztül vezetett ez az iskola a tudomány különböző útjain s tanárai ugy a multban, mint a jelenben a hazaszeretet által megszentelt magyar nemzeti irány leghivebb apostolai.

Az eszme tehát élt, az érdeklődők beszélgettek is arról, de erőforrások hiányában nem került megvitatás alá. Mindenki úgy gondolkodott, hogy tenni kellene valamit e nagy eszme érdekében, melyet valóra válthat egy földi javakkal megáldott város a társadalom áldozatkész szívének hozzájárulásával.

A milléniumi esztendőben előtérbe lépett Debreczen sz. kir. város érdemes főszámvevője egy hatalmas indítvánnyal. Irásából a tudomány

tisztelete és városa iránt érzett meleg szeretete árad ki. Egyetemet akar s a jövőbe vetett reménységgel két millió forintot kér a kultúra oltárára.

Mikor erről az indítvánnyól az ország értesült és e nagynevű gondolatot a táviró szétröpítette, páratlanul szép czikkelyekben emlékezett meg rólunk a sajtó. Lelkesedéssel beszéltek rólunk, az ország szeme Debreczenre nézett s lélekben már látta az ezredév legmaradandóbb világító oszlopát: a *debreczeni egyetemet* felépítve az északkeleti alföld góczpontján.

Ezt a nagyszerű indítványt a tanács kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak, mely 1896. márczius 16-án a következő határozatot hozta:

1. Az értekezlet a debreczeni egyetem felállítását egyhangulag elfogadja.

2. Egyhangulag támogatja azon indítványt, hogy az egyetem felállítására milliáriumi emlékül két millió forint alapítványt tegyen a város.

3. A kivétel, a finanszírozás módzatainak kidolgozására és egyéb részletek teljes világításba helyezése végett javasolja, hogy a jog- és pénzügyi bizottság küldöttséget alakítson, melynek tagjai legyenek: *Komlóssy Arthur, Márk Endre, Zádor Lajos, Szilágyi Károly, dr. Bakonyi Samu, Szabó József és Ábrahám László.*

A főszámvevő a két millió rintnyi összeget a 42.227 katasztrális holdat kitevő *Hortobágyból* kiszakítandó 10 000 holdnyi föld hasznóbéréből kívánta fedezni, tetszetősen okolván meg egyrészt nemzetgazdasági nézőpontból indítványát, másrészt reális számokkal mutatva be azt, hogy ily módon az *egyetemet* a polgárság különös megterhelése nélkül felállíthatjuk.

Ez történt ezelőtt épen négy évvel. Azóta csönd van. Az egyetem ügye ugy látszik elaludt. Vajjon miért? Lelkesedésünk talán csak szalmaláng volt, melynek tüze egy pillanatra fellobbant s azután kialudt? Pedig az az erőforrás, melyre a főszámvevő rámutatott, még mindig megvan, még most is a mienk, miért nem meritünk tehát belőle? A tudományt ma is becsüljük és érezzük, tudjuk, hogy a létesítendő egyetem mennyi szellemi és anyagi kincsessel gazdagítná városunkat. A feledésnek induló ügyet nem ártana tehát elővenni, megbeszélni s mindazokat egy táborba gyűjteni, kik négy év előtt örömtől kigyúlt arczczal beszélgettek a debreczeni egyetemről...

... Az idő az ő rohanó szeke-rén gyorsan halad s nem tér többé vissza soha sem. Az is bizonyos, hogy haladó idő eltemeti a legszebb, a legnemesebb eszméket is, ha az emberek megfeledkeznek azokról. Ne feledjük el tehát egyszer kimondott szép elhatározásunkat, hanem ujítsuk fel azt s vállvetett munkássággal igyekezzünk azt megvalósítani... Az erős akarat minden akadályt legyőz, mindent felépíti. Ne csüggedjünk s ne álljunk meg a kezdetnél, hanem merjünk előre lépni.

A *protestantizmus* erős fellegvára, *Debreczennek* pedig örök dicsősége, drága kincse lenne ez az egyetem, mely hitet nevelne, tudományt művelne és egészségesebb közszellemet teremtene.

Konez Ákos.

A legujabb sérelem. A hivatalos lap tegnapi közlése miatt, melyben a Felsőgát Vöröskereszt-Egylet volt védnöknőjét e megbízás alól felmentette, egy lap közjogi sérelem vádját emeli Széll Kálmán miniszterelnök ellenében. Ezzel a támadással szemben szükséges hangsúlyoznunk azokat a

Most Kreiner urnak fontosabb dolga lesz. Kihuzza a fiókját, előszed belőle istentelenül telefirkált papirokat. Ha jól megnézi az ember, láthatja, hogy: tervrajz. Szépen ki van azon számítva, írva minden: ez itt a Kenderike utca, erre felé lesz két ablak; egyszerű házeleje, kevésbe kerül. Az utcára egy szoba, udvarra még egy, konyha, kamara, fasszin és egyéb izék.

Mindezeket végignézi Kreiner ur, ha vajjon nem felejtett-e el valamit? De minden rendben van. Bizony. „Rendes ember előre számít, nem hagyja magát a játszi szépségének kormánytalan sajkául.” Ezt a mély értelmű mondást igen gyakran elmondta Kreiner ur; nem tudom, hol olvasta. Az is lehet, hogy saját szerzeménye, mert Kreiner ur igen szereti a szép mondásokat.

Mikor kigyönyörködte magát, végignézett a szobában, mit csinál a többi?

Mindenik előtt olyan tervforma firkák voltak vagy számadások, melyekben föltételek gyanánt szerepeltek az ilyesmik: házbér — frt — kr., kosztpénzre, gyereknek czipőre... stb. stb.

Kreiner ur mosolygott. „Jó, jó! Más képen lesz ez...” Ilyentforma szavakat motyogott. De hirtelen ajkára fagyott a mosolygás is, motyogás is. Nagyot dördült lent a beesapott kapu és a következő perczben már hallatszott a főnök ur csuklásokkal vegyes káromkodása.

Ijedten csapta össze mind a harmincegy féltett kincseit; fervek, számadások fiókba kerültek.

És Kreiner ur folytatta nagy igyekezettel munkáját, ahol elhagyta, a nagy E betű alsó kanyargásánál. A többiek szintén. Kissé reszketősek lettek ugyan a két izrombar elkezdett betűk, de azért eléggé szépen sikerültek. (Mert a szépírás a földolog! Lehet az ember buta, mint a vizibornya, csak szépen írjon!) Így szokta mondogatni a főnök ur, napjában átlag három tucadszor.)

Odahaza pedig a feleségével együtt folytatta Kreiner Barnabás ur a tervelgetést. Így lesz, amugy lesz. Ezt is vesznek, azt is vesznek. Kreinernek új evelastin cipőt is mert a régi kirepedt, talpa is lyukas, szégyel bene az utcára kilépni. Kreiner urnak pedig az ingeit lehetetlen már tovább foltozni, ujak kellene. Így tovább.

A tervelgetést néha megzavarták a gyerekek. A Sárka (5 éves) azon bizonykodott, hogy igazi babát fog venni, mert meguntta már a két kis fából, meg rongydarabokból készületeket. Az Isten tudja, honnan vette ez a gyerek a nagyuri tempóit, sopánkodott ilyenkor Kreiner ur.

Lám, a Pista fiu (4 éves) jóval szerényebb. Ő csak a krumpliczukor hegyet óhajtott megvenni a sarki grájzlerájós kirakából. No meg mindazon füttyölő czukrokat, melyek közel és távol léteznek a világon.

Igy teltek a napok. Bizony igen lassacsakán.

Elannyira, hogy a naptárban, ha nem húzta volna ki pontosan a napokat Kreiner ur, még azt lehetett volna hinni, hogy az idő is komédiázik a szegény emberekkel.

Kreiner ur emlegetett is valami Penelope nevű fehérszemélyt, a ki állítólag minden éjjel szétbontogatta, a mit nappal szőtt. Hogy mi okból cselekedte e csalafintaságot ő nagysága, arra már nem emlékezett biztosan Kreiner ur, (régén történt, nem csoda!) De azt a gondolatot megkoczkáztatta egy izben: hátha a napok is ilyenformán tesznek? Amelyik t. i. nappal eltelik, visszajön éjszaka és reggel újra kezd a tegnapi táncot? Még ilyesmi is megeshetik a mai világban! Azért késik annyira a megváltás napja: a húzás!

Pedig már jó volna, ha sietne az idő. Mert a szomszédasszony is igen érdeklődik a dolog iránt. (Tartoznak neki Kreiner urék néhány forinttal.) No, meg a grájzlerájós is. Mert azzal hallgattatták el a mult héten, mikor a kontót emlegette, hogy bizonyosan nyerő sorsjegyük van, várjon csak a húzásig! A mészáros is tudta, a tejes asszony is, mindenki tudta. Még a sarki koldus is tudta, hogy Kreiner urék szerencséje meg van alapítva és Kreiner Barnabás urat már is a Kenderike-utca háztulajdonos polgárának tekintette.

körülményeket, a melyek ezt a vádat tartatatlanná teszik. Mindenekelőtt közjogi sérelemről már essk azért sem lehet beszélni, mert a Vöröskereszt-Egylet nem közjogi, hanem társadalmi intézmény s így a közjogi sérelem lehetősége már ab ovo ki van zárva. A monarchia két államában fennálló két Vöröskereszt-Egylet egymástól teljesen független intézmény. Am a két egylet megalapításához a Felsőtől védnök és védnökő kinevezését kérték. És a Felső ugyanazt a a védnököt és védnököt állította mindkét intézmény élére, egészen hasonlatos kéziratban. Ha ebben nem volt — a mint hogy nem volt — közjogi sérelem, természetes, hogy nem forog fönn közjogi sérelem a jelenlegi esetben sem. De mindezekről a körülményektől eltekintve, ha addig a Vöröskereszt-Egyletre vonatkozó királyi kéziratok, a melyek teljesen hasonlóak a jelenlegihez, nem sértették a közjogot, akkor semmi esetre sem sértheti ez, mely a régiéktől csak annyiban különbözik, hogy ezuttal — Széll Kálmán ellenjegyezte. Ennek a vádnak tehát nincs alapja.

Az igazságügyi tárca költségvetése.

— Képviselőházi expressz-tudósítás. —

Budapest, márczius 24.

A mai ülésen Perczel Dezső elnökölt. Tárgyalás alatt van

az igazságügyi tárca.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Feltette fontosnak tartja ő maga is a polgári törvénykönyv refermáját, de azt máról holnapra nem lehet megcsinálni. Egy bizottság van kiküldve, mely már majdnem befejezte munkáit s a nyáron összeilleszthetik a különböző részeket. (Helyeslés.)

A polgári perrendtartás is kellő előkészítésben van.

Polemizál az egyes felszólalókkal a sommás eljárás ellen mondott kifogásaikkal, kijelenti, hogy a bagatel ügyeket, ha úgy a felperes, mint az alperes ugyanazon községben laknak és a járásbíróhoz adják be pörüket, akkor csak olyan költségek állapíthatnak meg, mintha a községi bírósághoz adták volna be.

A miniszter ezután azt a kijelentést teszi, hogy a törzspörök ezentul csak a szakörök a tőzsdetagok kompetenciájára lesznek utalva.

Hosszasabban szól a miniszter a telekkönyvekről, a betét szerkesztésről s az egész eljárás egyszerűsítésének módját adja elő.

A miniszter számtalan tárgyalás alá kerülő munkáról szól, így például a leánykereskedés ügye, a büntetések minumának leszállítása, a biztosítási ügy- és a gabona uzsora revíziója.

Az ügyvédi rendtartásnak törvényhozási uton való rendezését nem tartja helyesnek. A legnagyobb baj a túlnépesedés. Ezen némileg segíteni fog az egységes kvalifikációval. Az ügyvédi nyugdíj dolgait nem helyesli. Ellenkezik ez az ügyvédi rendtartás szellemével. Igazságtalanság volna, hogy például egy kisebb kamarára két-háromszáz forint teher vettessék ki. (Élénk helyeslés.) De mindenesetre ilyenféle javaslat tétele előtt meg kell kérdeznie magukat a kamarákat.

A büntető perrendtartás ellen felhozott kifogások nem lényegesek. Különösen 437 szakaszra vonatkozólag, azt hiszi, hogy ha esküdtsek felmentő verdiktet hozott, akkor semmisségi panasz esetén érdemben a curia is természetesen helyben fogja hagyni.

Molnár Jenő. Ha így lesz!

Plósz igazságügyminiszter: Én arra garanciát nem vállalhatok, hogy ez így lesz, de tudom, hogy Kozma ügyész is ezen a nézetben van, sőt hiszem, hogy a curia is így gondolkozik. De ha mégis előfordulna az az eset, hogy a curia megállapítaná a felmentő verdiktet, akkor nem fogok késni a 437. szakaszszal.

Szól ezután a központi administratio egyszerűsítéséről, belevonva a vidéki adminisztrációt is. Szaporítandónak tartja a segédtelekkönyvezeteket, mert ezek nagyrészt ugyanazon munkát végzik, mint a telekkönyvvezetők. Ameteni állásnak kell ezt tekinteni. Nagy súlyt helyez a kezelő állásokra. Az irnokok, a díjnokok helyzetét javítani kell. Ebben az irógépek jönnek segítségére. Két irógéppel 3 díjnok munkáját lehet elvégezni s így a díjnokok fizetése javítható.

Az albirákból, akik hivatalvesztésre nem képesítvők, de különben szorgalmasak, másodjársbírákat fog kreálni.

Attér a viszonyosságra Ausztriával. Ami megkereséseink lassabban intéztek el Ausztriában, mint az övéké nálunk. Ő majd talál egy módszert, melyről csak annyit említ ezuttal, hogy semmi esetre se fog oly módushoz hozzájárulni, mely állami önállóságunkat sértene.

Az igazságügyi építkezésekre nézve nyilvántartják a sürgőseket. Így Brassóban Kolozsvárt. Lugosban stb.

A miniszter végül részletesen szólt az

egy teendőkről. A költségvetést elfogadásra ajánlja.

A Ház elfogadja.

A kuria tételénél Komjáthy Béla szólt fel, majd Polónyi beszélt.

Plósz Sándor. A kíségető birói intézményt helyesnek nem találja, de addig, a míg a kuriai birák létszáma törvény útján megváltoztatható nem lesz, addig ezen a bajon segíteni nem lehet. De közel jövőben törvény útján intézkedni fog.

Több szónok felszólalása után elnök kijelentette, hogy az igazságügyi költségvetést a Ház egy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Ezzel az ülés 12 $\frac{1}{2}$ órakor véget ért.

A Heltai—Polónyi-ügy.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, márczius 24.

Már említést tettünk arról a nyilatkozatról, melyben a fővárosi pénzügyi bizottság ülése alkalmával Polónyi Géza Heltai Ferencet megsértette. Ez ügyben Heltai sédédei a következő nyilatkozatot adták ki:

Nagyságos dr. Heltai Ferenc urnak
Helyben.

T. barátunk!

Megbízásod folytán ma a képviselőházban fölkerestük Polónyi Géza urat, hogy nevedben tőle a közöttek tegnap a székesfővárosi pénzügyi bizottság ülésében fenforgott szóváltás tárgyában felvilágosítást, esetleg lovagias elégtételt kérjünk.

Polónyi Géza utalván egyben a lapokban megjelent közlésekre és ismertetve előttünk, hogy már tegnap, mikor Heltai magatartásából azt a benyomást szerezte, hogy Heltai magát általa gyanúsítva látja, a bizottság nyílt ülésében tiltakozott az ellen, mintha ő Heltai Ferencet a legtávolabbról is gyanúsítani akarta volna; már tegnap hozzátette egyuttal, hogyha ennek daczára a bizottságok egyetlen tagja az ő magatartásában Heltai Ferenc ellen gyanúsítást látna, késnek nyilatkozik tőle a bizottság előtt is bocsánatot kérni.

Alulírottak e nyilatkozat után részéről konstatáljuk, hogy a Polónyi Géza ur magatartását illetőleg félreértés forgott fenn. Ennek a félreértésnek fenforgását Polónyi ur nyilatkozata után részéről is kifejeztük azzal, hogy az általa használt kifejezések Polónyi Géza ur magatartásának félreisméréséből eredtek.

A minnek folytán Polónyi ur előttünk azt a kijelentést tette, hogy a veled szemben használt kifejezések is az általa történt félreértésnek levén folyamányai, azok szintén meg nem történteknek kívánja tekinteni.

A dolgok ilyen állásában a fenforgott félreértés és az abból támadt összeszóvalkozás tárgyában, miután sértési szándok sem egyoldalulag, sem kölcsönösen fenn nem forgott, semminemű további intézkedést nem tartunk szükségesnek.

Megjegyezvén, hogy a levelünk tartalmát, Polónyi Géza urral is közöltük, fogadd kiváló nagyrabecsülésünk kifejezését.

1900. márczius 24.

Gajári Ödön,

Molnár J.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenör“ eredeti táviratai. —

Széll Kálmán Bécsben.

Budapest, márczius 24. Széll Kálmán ma Bécsbe utazott.

A pozsonyi színház ügye.

Budapest, márczius 24. Széll Kálmán miniszterelnök a Házban fogadta Molnár Lászlót a pozsonyi színház doigában. Határozottan ellenezte a kétnyelvű előadást, még a statisztának is. Széll dicsérte a mozgalmat s megígérte, hogy igyekezni fog a kérdést Magyarország sérelme nélkül megoldani.

Egész mithikus fátyol szövődött már a sorsjegy körül. Hja, nemcsak maga volt így Kreiner ur, hanem még harmincz társa szerte a városban!

A főnök urnak is fülébe jutott valami. Azóta mintha barátságosabb volna. Azt sem mondja, hogy „beh sok bolondja van az Ur Istennek!“

Egyszóval Kreiner urék fölött már „derengett egy jobb jövődönék rózsás hajnala...“ Ezt a szép mondást is Kreiner ur mondta, miközben elégedett mosolygás közepette dörzsölte össze tintafaoltos kezzeit.

*

Bizonyára ismerik önök azt a bizonyos villámot, a mely a romantikus regényekben és novellákban derült égből szokott lecsapni. No, ugye?

Hát ez a villám csapott le Kreiner urék derengő egéből is.

Az utóbbi napokban a Kreiner-család már alig nyughatott. A szomszédasszony, grájzler, mézsáros, tejes asszony, meg a többi mind szerette volna már látni a magáét. Kreiner né evelasztin czipője is nagyon megadta magát, Kreiner ur pedig már a legfoltosabb ingét vette fel. — Még az öreg koldus is gyanakodva nézett rá: vajjon nem csalnak-e itt ezek a Kreinerék? Hátha csak mese a sorsjegyük?!

Kreiner Barnabás ur azonban nyugodt volt. „Várjatok csak!“ Hiszen a szerencsés-

jüknek meg van vetve az alapja, az nem inog meg.

Derülten nézett végig a papsajtós kis pusztatelen a Kenderike utcában. Megállott a sarkon, behunyta a szemét. És már is látta a cserepes házat két zsaius ablakkal az utczára, a rácsos kaput...

Másnap aztán következett a fönt tisztelt villám. Tudósítást kaptak a hivatalban: sorsjegyük nyert!

A harminczegy szürke embert lázas izgalom szállta meg: mennyit, mit kapunk?!

Elfuttattak egyet, kérdezze meg. Síralmas arcczal jött vissza. Szegény embert buzza az ág is!

Mert ahogy szétoztották a nyereményt, egyre-egyre éppen 1 frt 12 és fél krajczár, azaz pardon! 2 korona és 25 fillér jutott. Egy lyukas pénzzel se több.

Rémes csönd szakadt a dohos irodára. Hallgattak mind. A főnök ur ép akkor ment le vigan fütörészve a sörházba. Kreiner Barnabás ur pedig két tenyerébe hajtotta fejét. Inkább nyöszörgött, mint beszélt: „En édes Istenem! mi lesz velünk! A szomszédasszony... a grájzler, mézsáros, tejhordó, czipő... ház... ing...“

*

És a többiek rábólítottak szomoruan.

Hamis bor.

Budapest, márczius 24. Komlósi, aradi bornagykereskedőnél háromezer hektoliter hamis bort találtak, melyet a rendőrség a csatornába öntetett.

Délafrikai háboru.

Warrenton, márczius 24. (Reuter) Az ellenség tegnap a hid őrsége ellen heves puskatüzelést kezdett, amelyre az angolok időről-időre feleltek. A tüzéség nem lépett akcióba. Valószínű, hogy a folyón való átkelés elkeseredett harcokkal fog járni. Ideérkezett hírek szerint az Oranje északnyugati határán lakó farmereket, akik már visszatértek otthonukba, visszarendelték és utasították, hogy a folyón át Transvaalba menjenek.

London, márczius 24. A Reuter-ügynökség jelenti Kronstadtól: A kormány ragaszkodik az elszánt ellenálláshoz. A kommandókat nagy számmal mozgósítják. A burgherek elszántabbak, mint valaha. Steyn elnök proklamációt bocsátott ki, a melyben felszólítja a burghereket, hogy a fegyverre hívásnak engedelmességeskedjenek, az angoloknak semmiképpen segítségükre ne legyenek, a fegyvert le ne tegyék, ha csak a végső szükség nem kényszeríti rá őket. A ki ez ellen vét, azt, mint hazaárulót, a legszigorubban fogják büntetni.

Az angol alsóház ülése.

London, márczius 24. A polgári szolgálat költségvetésének tárgyalása során Farrell azt indítványozza, mondja ki a Ház, hogy az ir katolikusok egyetemi kiképzetéséről való gondoskodást nem tartja elégségesnek s azt kívánja, hogy a katolikusoknak könnyítsék meg az egyetemi kiképzést vallási érzelmeik megsértése nélkül.

Balfour melegen pártolja az indítványt és kijelenti, hogy mindent el fog követni, hogy az országot megnyerje nézetének. Az indítványt végül 175 szavazattal 91 ellenében elvetették.

Heti szemle.

A Telegdy-pályázat ügye dülőre jutott. Negyvenkét pályázó közül Lovassy Andor nyerte el a díjat.

— Könnyű volt neki, — mondja egyik elbukott nagyság. Ő *lovon* nyargalt a pályátér felé, mi meg szegény bukottak csak gyalogszerrel bandukoltunk.

A Kis Püspök tetszett.

— Hja mondja egy könnyüvéru hölgy egyik páholyban, könnyű is egy püspöknek megnyerni a tetszést.

Az első esküdtzéki tárgyalást e héten tartották meg helyben.

Ugy beszélnek, hogy a kisorsoláshoz jobban szurkoltak a behívott esküdtek, mint a vád alatt álló.

A kisorsolást igyekezett elkerülni mindenik.

Józsefnap is elmúlt — és még élünk! Volt pedig részünk annyi muriban, hogy akár belefújhattuk volna magunkat a szeszbe.

Szeszélyeskedésünk az időjárásnak is megtetszett és ő is elkezdett szeszélyeskedni.

Similis simili gaudet.

A burok ismét győztek. Valami Gatacre nevezetű angol tábornokot páholtak el kegyetlenül.

Hírlik, hogy Gatacre tábornok a vereség után bejelentette, hogy nevét *Zatracenire* fogja változtatni.

A tavasz beköszöntött, de beköszöntésében nem volt köszönet.

Hozott havat, kellemetlen hidegesőt és vadul ordító szelet.

Az emberek így köszöngetik egymást az utcán:

— Jó influenzát kívánok!
Mert mindenkinek a veszedelmes náthán volt az esze.

Az igazságügyi palotában tűz ütött ki, épen azon az estén, mikor a második esküdtzéki tárgyalást tartották.

Mondják, hogy az esküdtzék tagjainak nemes hévtől való fellobbanása gyújtotta lángra a foglyok lakóhelyét.

A színházban furesa műsor járja:
Hétfőn: Sulamith. Kedden: Görög rabszolga. Szerdán: Bibliás asszony. Csütörtökön: a Gésák. Pénteken: Sulamith. Szombaton: Görög rabszolga. Vasárnap délután: a Gésák este: a Bibliás asszony.

A színházban járó közönség felerésze influenzás, felerésze pedig esőmört kapott a műsortól.

Még szerencsésebbek az influenzások.

A város utcáin sétálgatva, minden kapun fehér ezédula tűnik szemed elé.

Kiadó lakások. Két szoba, konyha, kamara a hozzátartozókkal.

Egyik kapun következő felirat díszleg:
— Fia! özvegy minden ellátásra elfogad egy tanuló.

Különbben itt is divik a fufang. A kiadó lakások ablakában rendszeren egy-egy bájos hölgyike ül a reklamgyanánt.

Tudják ám a lakáskiadók, hogy szivesebben mennek oly udvarba lakni, hol szép hölgy van, mint holmi fogatlan anyókához.

Egy elkeseredett férj rálött a nejeire, ki a felebaráti szeretetről szóló szent tanítást nagyon is tágon értelmezte.

Az esküdtzék felmentette az elkeseredett férfit.

Ugy hirdetik, hogy igen sok hölgy semmisségi panaszt fog benyújtani az ítélet ellen.

Okadatolják ezt azzal, hogy ez a felmentő ítélet tönkreteszi az ő eddigi szórakozásukat.

Stefánia főhercegnő grófnévá lett. Boldogtalan hercegasszonyból boldog grófnévá.

Hja! A szerelem mindent pótol, s a szerelmet semmi!

És míg az ember boldog nem volt, meg nem halhat!

Szászpárt alakult a héten. Nono! Talán nem pártoskodtak még eleget a derék szászok!

Vas Pöröly.

Színház és irodalom.

A kis püspök. A Telegdy-pályázaton 800 koronával jutalmazott ered. vigjáték 3 felvonásban. Irta Lovassy Andor. Első előadása a debreczeni színházban 1900. márcz. 24-én.

Feszült érdeklődéssel várta Debreczen város közönsége e pályadíjjal jutalmazott vigjáték előadását. Negyvenhét társa között — mint kiemelkedő — nyerte el a jutalmat s így feltétlenül hinnünk kellett, hogy ez a Kis püspök nagy hatást fog elérni.

Hát a hatás meg is volt és a szerző meg lehet elégedve az első fogadtatással. A közönség hálásan tapsolt és lelkes hangulatban hívta lámpa elé, sőt két babérkoszorút is kapott és ez külső sikernek teljesen elegendő.

Am a belső tartalmat tekintve, nem tartjuk a darabot oly színvonalon állónak, mely feltétlen dicséretre érdemes. Nem szalonvigjáték, hanem inkább helyzetkomikumokra épített bohózat s mint ilyen, csakugyan meg is állja a helyét, habár így is sok törlendő van még benne, mert mi úgy hisszük, hogy a sikamlós kifejezések kultúrája nem lehet célja a Csokonai-Körnek annál kevésbé lehetett az alapítónak. Ebben a darabban pedig sok oly erősen kétértelmű kifejezés van, mely a jóízűlést rontja s igen sok nézőnek pirosította meg az arcát.

A darab meséje más helyen el van mondva s itt csak annyit jelzünk felőle, hogy a darab sikereért színészeink mindent elkövettek. Nem is állítjuk felőle, hogy pár-szor előadva nem ér el hatást, de hosszabb életre nem tarthat számot. És mivel negyvenkét pályázóval szemben győzedelmeskedt, elképzelhetjük, hogy a bírálóbizottságnak mily szánalmas csinálmányokat kellett végiglapozniok.

Dicséretére említhető meg e darabnak, hogy technikája ügyes, nyelvezete magyaros és az események gyors egymásutánban történnek benne. A szerző ismeri a színpadi hatás kiaknázásának titkát és meséjét ügyes keretben mutatja be.

Ezzel ki is meritettünk mindent, amit róla mondhatunk.

A czimszerepet *Rubos* játszotta igen ügyesen, míg a kanonok szerepében *Szacsvay* nyújtott jó alakítást. Keresedy nyugalmazott huszárkapitány szerepét *Komjathy* nagy bravourral játszotta meg. Arról ő nem tehet, hogy nagyon is hasonlított a Gyurkovics lányok ezredeséhez Keresedy alispán *Bartha* kezében jó helyen volt, valamint alispánénak is jól odaillett *F. Csigaházi E., T. Haimi M. és Szabó Irma* leányszerepeikben tüntették ki magukat, míg *Cserénvi Adél* a francia nevelő szerepében játszott sikeresen. *Tanay* rövidke szerepében is ügyesen alakított. *Miska* inast jóízűen ábrázolta *Sziklay*, valamint *Szigeti Lujza* Erzi szobaleányt; *Makray* is bevált fürdőorvosnak.

A darabot telt ház nézte végig.

(Az *Ostoba Wilson*. Mark Twain egyik legújabb műve, az *Ostoba Wilson* első kötete megjelent a Legjobb Könyvek című vállalatban. Alig van idegen író, akit a magyar olvasó közönség annyira ismerne és kedvelne, mint Mark Twaint. Műveit tehát nem igen kell ajánlani. Az *Ostoba Wilson* ról csak annyit említnünk meg, hogy a legjavából való amerikai detectív regény, persze a szó átvitt értelmében, mert azokat a borsasztó bonyodalmakat, melyek két kis gyermeknek az elcsereléséből származnak, nem detectív oldja meg, hanem a detectív szerepre vállalkozó *Ostoba Wilson* egy rendkívül okos és derék ügyvéd, akit azonban a közvélemény egy ifju korában mondott lát-szólag helytelen megjegyzéseért késő öreg-ségeig ostobának tart. A regénynek sok rémes részlete van s bővelkedik u. n. meghatározó jelenetekben, de természetesen ezeket is bearanyozza Mark Twain kedves humora. Az *Ostoba Wilson* első része, mint a Legjobb Könyvek minden kötete díszes vásznon kötésben egy koronáért kapható a Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában, (Budapest, Váci körút 78.) valamint minden könyv-árusnál is.

Sas Ede: Mesék a valóságról. Budapest. Singer és Wolfner kiadása. Ara 2 korona 40 fillér.

Nem új ember könyvről írok. Előre kijelentem, hogy Sas Ede már több kötettel tette ismertté irodalmunkat és kivívta régen a teljes elismerést. És hogy e körülményt megemlítem, teszem azért, nehogy úgy látsassam, mint aki érdemtelenül dicsér s a színes jelzőket életnélküli viragra pazarolja.

Sas Ede, ez az Isten kedvélő való jó poéta, csupa szív és lélek; csupa kedély és a mi legfőbb: idealista. Nem ír a megélhetésért, nem a jövőbe vetett csaló reményekért, hanem lelke hurjait mindig, a legkisebbekben is, a tiszta idealismus hozza rezgésbe. A jelent látja, de nem az undorított keresi tágas mezején hanem a szeretet viruló kertjéből köt csokorba illatos virágokat művészi bravourral, igazi költői hivatással.

Aki Sas Edét ismerni akarja, olvassa el a legújabb könyvét. Kisugárzik abból a költőnek végtelen szeretete, a gyermekkor édes emlékei, a családi élet szentsége iránt. Szeretet vezetí tollát, az a szeretet, mely felemelni képes e föld rögei között a tisztább életnézet legkörébe, hol lehámlik a salak, a rut s megmarad a mi szép, ragyogó, csillogó, mint az érintetlen hópehely.

Ilyen csillogó, ragyogó, érintetlen hó-pelyhek Sas Ede költeményei. A tiszta, finomult ízű szülöttei ezek, menten minden szecsessziós irányzattól. Sas Ede a kötetével megmutatta, hogy a költészet még ma is oly fenséges szép, mint volt hajdan, csak a költőt el ne ragadják a kor áramlatai.

Meg nem állhatom, hogy ez igaz gyöngyökből mutatoul ne közöljek itt egyet. Ime:

„Sir az egyik szemem . . .

Dajkamese cseng-bong a gyermekszobából:
Büvös-bájos mese, vénséges királyról.

Arany-trónuson ült, pompa, fény közepett.
S az egyik szeme sirt, a másik nevetett.

Vig gyermekszobába emlékem visszaszáll,
S feltünik előttem, a vén mesekirály.

Mosolyát és könyvét ma már nem esodálok —
Minden apa így van, ezen a világon.

Apai örömmel én is hogy beteltem —
Jaj, hogy gyászborult azután a lelkem!

Száll, repül a lelkem, fekete felhőbe,
A hideg, a havas, fehér temetőbe.

Mindent elborít a hólepel a tájon, —
Azt a kis fejfát én mégis megtalálom.

S aztán megenyhülök, s azeit hazatérek,
Kaczagva fut elém, a bimbózó élet.

S jobban megvigasztal, kis madaram dala,
Mint a tavasz minden énekes madara . . .

Csicsgergő tavasszal betölti szívemet —
S az egyik szemem sir, a másik meg nevet.“

A ki ily egyszerű, mesterkéltég nélküli poemában oly magasztos érzelmeket tud kifejezni tömör, rövid vonásokban, az igazi költő, kit örömmel üdvözölhetünk könyve megjelenésekor, mert azzal nagyon is parlagon álló irodalmunkat gyarapítja.

Sas Ede nem is szorult különleges dícséretre. A ki úgy tud írni, mint ő, nem ügyel a kapaszkodók lármájára, hanem halad tovább magasztos czélt jelző utján.

Kívánom, hogy a gazdag színű, aranyos kedélyű s mélyen érző lelkű poéta, ki jelenleg Nagyvárad czimű lapársunk kitűnő szerkesztője, hosszú időn át gyarapítsa irodalmunkat lelke magasröptű szárnyalásának édesen várt termékeivel.

Költeménykötetét, mint a valódi költészet tiszta, ragyogó gyöngyszemét, melegen ajánlom mindazoknak, kik még tudnak buzogni a szép, jó és igaz eszméjéért.

Szini Péter.

HIREK.

— **Istentiszteletek.** Ma vasárnap, az ev. ref. templomokban a következők tartják az istentiszteletet: A nagytemplomban: Dicsőfi József. A kistemplomban: Béltékylajos. Az újtemplomban: Mitrovics Gyula lelkész. Az ispotálytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész. — A kath. templomban: Gyümölesoltó Boldogasszony ünnepén — reggel 7 órakor misézik Hamernyik Sándor káplán; 8 órakor deákmissé, 9 órakor nagymissé, tartja dr. Wolafka Nándor v. püspök; utána szentbeszéd, mondja Hamernyik Sándor; háromnegyed 11 órakor misézik Molnár Dezső Kálmán, árvaházi felügyelő; 1/2 12 órakor misézik Reisz János nagyidai káplán. — D. u. fél 3 órakor keresztény tanítás, utána a keresztut megáldása és keresztú ajtatosság, — elvégzi dr. Wolafka Nándor v. püspök, utána szent olvasó, elvégzi Kovács József káplán. — Az ág. hitv. ev. templomban vasárnap d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

— **A debreczeni távbeszélő állami kezelésben.** A posta és távirat kincstár a debreczeni távbeszélő hálózatot f. hó 24-én dr. Balkányi Miklós magánvállalkozótól átvette. A tárgyalásokat a kereskedelemügyi miniszter megbízottja: Vater József műszaki tanácsos vezette; a

nagyváradai posta- és táviratigazgatóságot Gál Elemér főmérnök képviselte.

A központ ideiglenesen Papp Lajos pt. főtiszt burgondia-utczai házában nyer elhelyezést, a hová az előfizetők huzalai légkábék utján vezetettek. A központ átkapcsolását Petry János főtiszt, építési osztályvezető eszközölte Reisz Antal műszerész segédkezése mellett. A végleges központot a hálózat teljes átalakítása után a piacz-utczai posta- és táviratépületben fogják berendezni.

A távbeszélő kincstári üzeme a mai napon — márczius hó 25-én — reggel vette kezdetét. Az előfizetők kiszolgálására 6 kezelő van alkalmazva, kiknek beosztására a nagyváradai posta- és táviratigazgatóság Biedermann Antal fogalmazót küldötte volt ki.

Abból az alkalomból, hogy a helybeli telefonhálózat a mai napon állami kezelés alá ment át a Debreczen 1. számú posta- és távirat-hivatal a következőkről értesíti a közönséget:

Azok az előfizetők, a kik ilyenekül továbbra is megmaradni akarnak, 2 nap alatt 1 koronás p. ü. bélyeggel ellátott kötelező nyilatkozatot tartoznak aláírni s azt az említett hivatal főnökségének sürgősen beszolgáltatni, mert ha ezt megtenni elmulasztják, a hó végével a hálózatból kikapcsolatnak. Az *ujjonnan* jelentkező előfizetőknek szintén ki kell állítani a kötelező nyilatkozatot, melynek megfelelően előkészített blankettáit a városi posta- és távirat-hivatal osztja szét.

Az állami távbeszélő központ épügy, mint a Balkányié, éjjelnappal a közönség rendelkezésére áll. Az előfizetési díj marad a régi, nevezetesen hivataloknak, hatóságoknak stb. évi 60 korona, magánosoknak évi 120 korona, egyleteknek, vendéglőknek s más nyilvános jellegű helyiségeknek évi 180 korona. A vámvonalon kívül fekvő távbeszélő állomások után a vámvonaltól számított minden megkezdett kilométer távolságért évi 24 korona pótlékot kell fizetni a fenti díjakon felül. Az előfizetési díjak mindenkor előleges havi részletekben szedetnek be. A távbeszélő központban nyilvános távbeszélő állomás lesz berendezve, melyet az előfizetőkkel való beszélgetésre bárki (tehát nem előfizető is) igénybe vehet. Ot percznyi beszélgetés díja 20 fillér.

A már fennálló távbeszélő állomás költöztetéseért (áthelyezéseért) 7 koronát kell fizetni.

Az előfizetők feladandó táviratokat távbeszélőn bemondhatják a távirat-hivatalhoz és a czimükre érkezett táviratokat a távbeszélőn átvehetik, feltéve, hogy a távirat-közvetítés igénybe vételére irányuló szándékukat írásos nyilatkozatban bejelentik s legalább 50 korona biztosítékot letesznek.

Egyébiránt a távbeszélő hálózat használatára nézve a főnökség és a szétosztásra kerülő „Tudnivalók“ nyujtanak majd részletes felvilágosítást.

— **A debreczeni ügyvédi kamara közgyűlése.** Az ügyvédi kamara mai közgyűlése iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozott s a kamara vidéki tagjai közül is sokan bejelentették jövetelüket. Mint megirtuk, a gyűlésen Takács Ferenc emlékszedet tart a kamarai intézmény 25 éves fennállása alkalmából. A kamara évi jelentése is érdekesnek és tartalmasnak ígérkezik s azt közelebbi lapunkban ismertetni fogjuk. Gyűlés után a Bika disztermében, közebed lesz adva, a kamara elnöke vendégül hívta meg a közgyűlés tagjait.

— **Két esküvő.** Csiky Lajos akadémiai igazgató ma esküdtött örök hűséget özv. Vágó Ándorné urnőnek. Tanuk voltak Bacsoni Lajos dr. és Benyáts Emil kereskedő. — Szűts András tenkei tanító tegnap kötött házasságot Péter Gizával, Péter Gábor vásárbíró, lapunk munkatársának kedves leányával. Az esketésnél, mint tanuk Márk Endre és Fülöp András községi jegyző szerepelt.

— **A gör. kath. egyház márcziusi rendes közgyűlése** f. hó 25-én, vagyis vasárnap d. u. 4 órakor fog megtartatni a varga-utczai róm. kath. fiúiskolában. Felkérletnek a hívek, hogy ezen gyűlésen minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

— **Önkéntes iskola Debreczenben.** A jog- és pénzügyi bizottság mai ülésén foglalkozott az önkéntes iskola felállításával. Oláh Károly előadó tanácsnok meleg szavak kíséretében ajánlotta, hogy az önkéntes iskolának emeljenek épületet. A bizottság az előadó előterjesztése után kimondotta, hogy javasolja az önkéntes iskola felépítését.

— **A Ney-Füredi hangverseny.** Miután az áprils hó 1-én megtartandó nagy művészestély a zenekedvelő kör hangversenyciklusa folytatásaként rendeztetik, ismét felhívjuk a t. bérlő közönség figyelmét, hogy a kör bérlői részére szóló rendes helyek László Albert könyvkereskedésében bezárolag f. hó 25-ig, azaz ma délig főtartatnak.

— **Városi segély a diákkongresszusra.** A debreczeni diákkongresszus előkészítő bizottsága kérelmet intézett a városhoz, hogy áprilisban itt tartandó diákkongresszushoz járuljon 1000 frt segélyvel. A tanács a jog- és pénzügyi bizottságnak adta ki véleményezést végett a kérvényt. A bizottság javasolja, hogy 500 frt s a kért ingyen nyomtatványok adassanak meg.

— **Izraelita menház Debreczenben.** Az izraelita szentegylet Debreczenben a Kórház-utczában az elaggott szegény izraeliták számára menházat akar építeni. Anyagi ereje azonban nem bírja azt, hogy egy ilyen menházat minden segély nélkül felépíthesse, e végből fordult a szentegylet a város jóakaratahoz, s csupán csak a felépítéshez kér segélyt és pedig 100.000 darab ingyen téglát. A tanács ezt a kérvényt véleményezés végett kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak, mely tegnap tartott ülésén tárgyalta ezt a kérelmet. Szabó József főszámvevő nem teljesítheti a kérelmet, mert a városnak van már felekezetenküli szegényháza. Lengyel Imre, Balkányi Miklós dr. a menház felállítására érdekében szólalnak fel s a kérelem teljesítését javasolják. Aczél Géza is javasolja a kérelem teljesítését, de kikötni kéri, hogy az egylet a menház működéséről szóló jelentését mutassa be s a menház terveit a mérnöki hivatalnak megvizsgálás végett mutassák be a végből is, hogy a

téglamennyiség állapíttassék meg. A bizottság javasolja a kérelem teljesítését a főmérnök által tett indítvány értelmében.

— **A gör. katolikusok temploma.** A gör. katolikus hívek már régebben Debreczenben egyházközséggé alakultak s templomépítésre helyet kértek a várostól. A város a régi Dobozi-temető mellett jelölte ki a helyet, de ez távolságánál fogva alkalmatlan, újabb kérvényt intéztek a városhoz, hogy a Szt. Anna utca végén a régi Bárány csapadék helyet jelölje ki ideiglenesen. A jogés pénzügyi bizottság tegnap délután Vecsey Imre tanácsos, tb. főjegyző elnöklésével tartott ülésén tárgyalta a gör. kath. hívek kérelmét. Szabó József főszámvevő ellene volt a kérelem teljesítésének. Roncsik Lajos és különösen Lengyel Imre, Vecsey Imre lelkes szavakban emeltek szót a görög kath. hívek érdekében s föltétlen teljesíteni óhajtják a gör. kath. hívek kérelmét. Lengyel Imre indítványozza, hogy a Bárány-csapadékot — ahogy kéri — ideiglenesen engedjék át s az állandó templom kijelölése iránt később — ha alkalmasabb helyet találnak — határozzanak. Balkányi Miklós dr. is felszólalt s mindenben hozzájárul ahhoz, miket Lengyel Imre és Roncsik Lajos mondtak. A bizottság javasolja, hogy az állandó temetőhely kijelölése iránt tovább tárgyalnak, mert a Dobozi temető helyét nem tartja alkalmasnak, továbbá javasolja, hogy ideiglenes templom helyül a Báránykoresma helyisége engedtesék át. — A segélyre nézve elnök javasolja, hogy a rendkívüli költségvetés terhére 1000 korona szavaztassék meg egyházi segély czimén. Elnök javaslatát — a főszámvevő kivételével — a bizottság minden egyes tagja megszavazta.

— **Vasuti hid beomlás.** Egyik lap-társunk a Vamospércs és Szent-György-Ábrány között történt hidbeomlást szenzációsan írja le, azt állítván, hogy a fenyegető katasztrófa csupán a mozdonyvezető éber figyelme miatt kerülte el. Mint megbízható forrásból értesülünk, az eset így történt: Folyó hó 23-án este hat óra tájban Vamospércs és Szent-György-Ábrány közt levő boltozott átvezetést a belviz lecsapoló társulattól felduzzasztott víz annyira alámosta, hogy a hidon át a közlekedést be kellett szüntetni s így a vonatok rövid időre át szállással fognak közlekedni. Ezen hidbeomlást az örök, kik vonat előtt a pályát átvizsgálták, már előre jelezték a két állomásnak, kik a szükséges intézkedéseket előre megtették. Ezek szerint katasztrófáról egyáltalában szó sem lehetett, mert a mozdonyvezető előre tudta, hogy a jelzett helyen hidbeomlás történt.

— **Hurokra került zsebtolvaj.** Rendőrségünk a napokban két nótórius zsebmetszőt csipett el s ezzel kis időre a zsebmetszést beszüntette. A napokban Pauczer Teréz szakácsnőt károsították meg a zsebmetszők. Az eset következőképen történt: A Batthányi-utca 1 ső számú házba Pauczer Terézhez egy ismeretlen züllött alak állított be s egy kis ételmaradékot kért. A szakácsnénak a konyhát kis időre el kellett hagyni s e körülményt a tolvaj felhasználta s kutatni kezdett. Szeme csakhamar megakadt egy szoknyán, melynek zsebében 30 korona készpénz és két arany gyűrűt talált s azokkal odább állott. Amint a szakácsné a lopást észrevette, rögtön jelentést tett a rendőrségnek, melynek nyomozását Dobos rendőrbiztos vezette. Dobosnak sikerült is Csizmadia István és Gáspár Péter zsebmetszők személynében a tetteseket kézrekeríteni, kik tettüket beismerték. A pénzből csak 10 korona került meg — a gyűrűket pedig a jómadarak állítólag egy ismeretlen nőnek eladták.

— **Gyanus halálozás.** Tegnap este a Kut-utczán lakó Molnár Dániel nevű malom-

munkás gyanus körülmények között meg-meghalt. Állítólag a pálinka gyuladt meg benne. Kiszállították a közokmányokba, hol majd a boncolás kideríti halála okát.

— **Telefonunk állami kezelésben.** A magyar állam a helybeli telefonhálózatot mai naptól kezdődőleg saját kezelésébe vette át. Az átvételnél Lestyán Adorján kir. közjegyző volt — mint megbízott — jelen. A telefonnak állami kezelésbe vétele remélni engedi, hogy mielőbb kiépítetik a Budapest-Debreczen közötti telefonhálózat is.

— **Pártoljuk a hazai ipart.** A maga nemében Páratlan az az eredmény, melyet a Fiumei cacaó és csokoládégyár rövid idő alatt elért. Nem is csoda, hiszen az összes külföldi gyártmányoknál jobb és kellemes íze, tisztasága miatt általános kedveltségnek örvend a fiumei csokoládé és a fiumei cacaó. A háziasszonyok, kik mindenfajta csokoládét és cacaót próbáltak már, mind azt mondják: mégis csak legjobb a Fiumei csokoládé és cacaó.

— **A népkönyhára az elmúlt héten** következő adományok folytak be: Karai Sándorné, Sass Béláné 2—2 kor., Geréby Fülöpné 10 liter eczet, Bihari Istvánné 1 tal káposzta, Huiray Béláné káposzta. Ezzel egyidejűleg a nyomorgó szegények nevében hálás köszönetet mondok mindazoknak, kik ezen áldásos intézményt legalább eddig az ideig is adományokkal fentartani igyekeztek s tudatom, hogy a népkönyha f. hó 26-án hétfőn délután 12 órakor a városi tanács jelenlétében be fog zárni. Végül tudatom, hogy a népkönyha 3 évi számadása, története, működése s a kegyes adományozók névsora egy füzetben összeállítva legközelebb el fogja hagyni a sajtót s az egyes adományozók közt szét fog osztatni. Debreczen, 1900. márczius 23. Szücs Kálmán főjegyző. penztárnok.

— **Zab-jelenet a nagyvárad pályaudvaron.** Bánffy Dezső báró, a ki a református igazgatósági tanácsülésen elnököt Kolozsvárott, tegnap utazott vis za Budapestre. Nagyváradon megállott a vonat néhány percze s a volt miniszterelnök kiszállott a vonatból. Néhányan megismerték Bánffy Dezső bárót, élénken üdvözölték s egy hang elkijáratott:

— Éljen Bánffy Desz! Le Ugronnal, a zabszállítóval!

A volt miniszterelnök sietve szállott vissza a kupéba. A jelenet nagy derűtséget keltett.

— **Hálás köszönet.** A „Debreczeni Első Takarékpénztár” mélyen tisztelt igazgatósága, mai alulírott napon, múlt évi üzleti eredményéből 100 koronát küldött hozzám, a ref. elemi iskolák szegény tanulóinak tanszerekkel való ellátására. Hálás köszönetem nyilvánítom a nemeskeblű adományért addig is, míg ezt az iskolai szék hivatalosan is megtehetné. Rendelkezésig az összeget takarékpénztárba helyeztem el. — Debreczen, 1900. márcz. 23. Mitrovics Gyula, iskolaszéki elnök.

— **Nélkülözhetetlen házi gyógyszer** a Pserhofer-féle vértisztító labdacok, melyek számtalan bajnál a leggyorsabban és legbiztosabban hatnak. A leghíresebb orvosok is ajánlják nehéz emésztés, gyomorhaj, kólika, ideges fejfajás, sápkór stb. betegségeknek. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha állandóan készletben tartja e labdacokat, melyek számtalan esetben csodás hatásuaknak bizonyultak. 1 tekerés, mely 6 doboz à 15 labdacok 2-10 korona. A pénz előzetes beküldés után 1 tekeréset 2-50 koronáért, 2 tekeréset 4-60 koronáért, 3 tekeréset 6-70 koronáért küld bérmentve Pserhofer J. gyógyszerész, Bécs I. Singerstrasse 15.

A Csokonai-kör diszülése.

— *Telegdy K. László emlékezete.* —

Debreczen, márczius 24.

A Csokonai-kör ma délután a város-háza nagy tanácsstermében ülést tartott. Nem a rendes felolvasó ülés volt ez, hanem diszülés, melyet a kör az irodalom lelkes pártfogója, *Telegdy K. László* emlékének szen-

telt, abból az alkalomból, hogy az általa tett alapítvány értelmében pályázatot hirdettek egy, — legalább két felvonásos társadalmi, vagy irodalmi tárgyú vígjátékra s a pályanyertes művet ma adják elő a debreczeni színházban.

Nemcsak színházi előadással, de diszüléssel is meg akarta ülni a Csokonai-kör *Telegdy* emléket.

Előkelő közönség jelent meg a diszülésen. Kevéssel 5 óra után nyitotta meg *Géressi Kálmán*, a Csokonai-kör alelnöke a diszgyűlést.

— Egy tárgya van a mai diszülésnek — mondotta *Géressy* — és ez *Telegdy K. László* emlékezetének ünneplése, mert a kegyeletben, melylyel az alapítónak a kör tartozik, részesíteni akarta a nagyközönséget.

Majd visszapillantást vetett a színészet multjára s hogy míg Biharban, Erdélyben, Kassán a mágások, egész vármegyék karolták fel a színészetet, addig Debreczen magára volt hagyatva, a városi tanács s a nagy közönség áldozatkészségéből tartotta magát fenn egy századon át.

1860-ban a debreczeni színészetnek a városi tanács állandó otthont létesített. Ez után akadt a közönség köréből is egy ember, *Telegdy K. László*, ki — mint néhány előde, már a század elején pártfogolta a színészetet s alapítványt tett egy színmű irodalmi pályázatra.

Végül örömeinek adott kifejezést, hogy a pályázat sikeres volt s hogy a pályadíjat *Lovassy Andor* nyerte meg,

Az elnöki megnyitó után *Gulyás István* dr., a bíráló bizottság előadója olvasta fel a bíráló bizottság jelentését, mely a következőképen szól:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Körünk válaszmánya az 1899. márcz. 4-iki kelettel miniszterileg jóváhagyott *Telegdy K. László*-féle alapítólevél értelmében pályázatot hirdetett egy, legalább két felvonásra terjedő, társadalmi vagy irodalmi tárgyú vígjátékra, a pályaművek beadási határidejét — a pályázat sikere érdekében — 1899. decz. 31-re tűzte ki. A kitűzött határidőig 47 db. pályamű érkezett be körünk titkári hivatalához. A pályaművek megbírálására a választmány 1900. jan. 5-én tartott üléséből alulírott ötös bizottságot küldte ki, utasításul adván neki, hogy a pályaműveket tüzetesen megbírálván annak eredményét oly időben adja tudomásra, hogy az esetleg jutalmat nyert darab az alapítólevélben megszabott időben, márczius 24-én, még előadható legyen.

A bizottság azonnal hozzá fogott a nem csekély fáradsággal járó bírálatához s minden darabnak tüzetes áttanulmányozása után 1900. márcz. 9. végleges megállapodásra jutott, melyet az alábbiakban tisztelettel van szerencsénk előterjeszteni.

I.

Első sorban is örömmel konstatáljuk, hogy a pályázat eredménye úgy mennyiségileg, mint minőségileg teljesen sikerült. Azt a kijelentésünket, hogy minőségileg is sikerült a pályázat, természetesen, nem úgy értjük, hogy a beadott 47 pályamű mindegyike irodalmi színvonalon álló drámai termék, hanem csakis úgy, — hogy a mi pályázatunkon is nagy számmal szereplő titkos drámairodalmi termékek között több, igazi tehetségre valló, — sőt előadható darabot találtunk, melyeket sivar viszonyok közt tengődő drámairodalmunkra nyereségnek tekinthetünk. — Sietünk kijelenteni azt is, hogy bírálatunkban, tekintve egyrészt az alapító intencióit, de tekintve irodalmi viszonyainkat is, abszolút aeszhetikai mértéket nem alkalmaztunk; feltételek ül a drámai költés általános törvényeinek megtartását, a szolid erkölcsi alapon nyugvó

alapgondolatot, az irodalmi színvonalon álló drámai előadást és nyelvet s a színpadi hatást tekintettük.

Ez elvek szemmel tartásával fogtunk a bírálathoz, szigorúan vévén még a jelen pályázat feltételeit is. Azokkal a darabokkal, melyek a fentebbi, enyhébb feltételeknek sem feleltek meg, jelentésünkben részlete sebben foglalkozni nem tartottuk szükségesnek. Így részint a pályázat feltételeinek való meg nem felelés, részint a teljes sikertelen ség miatt ki kellett zárunk a pályázatból a következőket:

1. sz. Az apja fia. Énekes népszínmű. Nem felel meg a pályázat feltételeinek.

2. sz. Kényes titok. Színmű. Nem felel meg a pályázati feltételeknek.

4. sz. A jeles firma. Kritikán aluli kísérlet.

5. sz. A bakakáplár jeggyürüje. Népszínmű is, rossz is.

7. sz. A külön vonat. Gyenge kísérlet.

8. sz. Az anyós. Eredeti (?) vigjáték.

Kritikán aluli.

10. sz. A két ideál. Kritikán aluli.

12. sz. Kenyér és szerelem. Gyenge kísérlet.

13. sz. A furcsa házasság. Vig operette-szöveg. Kritikán aluli.

14. sz. Az udvari bolond. Vigjáték. Kritikán aluli.

15. sz. Radó ur anyósa. Vigjáték. Gyenge kísérlet.

18. sz. A ezeczilisták. Eredeti vigjáték. Gyenge kísérlet.

19. sz. A beteg férj. Vigjáték 2 felvonás. Kritikán aluli.

20. sz. Kettő közül a harmadik. Vigjáték 2 felvonás. Jó szándéku, gyenge kísérlet.

21. sz. Pillangó szerelem. Vigjáték. Gyenge kísérlet.

22. sz. Ne nyulj hozzám kisasszony. Gyenge kísérlet.

23. sz. A gavallérok. Vigjáték 3 felvonásban. Gyenge kísérlet.

26. sz. Szívet szívért. Vigjáték 3 felvonásban. Gyenge kísérlet.

27. sz. Detectívek. Vigjáték 3 felvonásban. Nem felel meg a pályázat feltételeinek sem, rossz is.

28. sz. Az asszistens. Izléstelen gyarlóság.

29. sz. Szökjünk, vagy az ácsillagász. Kritikán aluli.

31. sz. A leczke. Vigjáték. 2 felvonásban. Gyenge kísérlet.

33. sz. Talmi bohémek. Gyenge kísérlet.

34. sz. Balassi szerelme. Irod. tör. színmű. Gyenge kísérlet.

38. sz. Senki leánya. Népszínmű 3 felvonásban. Nem felel meg a pályázat feltételeinek sem, rossz is.

39. sz. A költő esője. Vigjáték 3 felvonásban. Jó szándéku, gyenge kísérlet, Vadnai Károly hasonló tárgyú elbeszéléséből merítve.

41. sz. A kis hőbortos. Vigjáték 3 felvonásban. Kritikán aluli.

42. sz. A második tavasz. Vigjáték 2 felvonásban. Gyenge kísérlet.

44. sz. Poczkok. Vigjáték 2 felvonásban. Sikertelen kísérlet.

45. A pusztahírő. Vigjáték 2 felvonásban. Gyenge kísérlet.

46. sz. Szin és való. Vigjáték 2 felvonásban. Vaskos, izléstelen és teljesen valószínűtlen bohózat.

47. sz. Béla kuzin. Vigjáték 2 felvonásban. Gyenge kísérlet.

Ezekenkivül a bírálat folyama alatt visszavonta a szerző a 6. sz. *Margit cz.* színművet és a 24. sz. *Óreg hiba cz.* társadalmi színművet.

A pályázat feltételeinek formailag megfelelő többi 15 pályaművet, irodalmi értékük sorrendjében, — a következőkben van szerencsénk lehető rövidséggel bemutatni.

II.

16. sz. *A próba.* Vigjáték 2 felvonásban. Aranyossi Jenő szereti a nagynénje nevelőnőjét, Emmát, az akadály közöttük gróf Aranyossi, az agglegény nagybátya. Ez próbára akarja tenni Emmát, de a próba

és a bonyodalom olyan, hogy abban mások, egy színészcsalád és Zsófia, a gróf gazdaszszonya, vesznek részt, igazi próba pedig nincs. A mellékszerepekben, — Levente színész, Csilla színésznő, a Kneip-kurától méltatlankodva félő kántor és egy pár jelenetben van némi komikum. A megoldás hatástalan és majdnem értelmetlen. Kisül nygvanis, hogy a nagybátya és Emma ismerősök, mert egyszer mint kérelmező járult a gróf színe elé; „akkor jól megismertük egymást,” — mondja Emma. Erre a gróf megsze-gyenli magát és beleegyezik a házasságba.

A párbeszédekben itt ott nyilvánulnak a komikumnak, sőt tehetségnek némi jelei: de oktatás, jellemzés, szóval minden tulajdonképeni vigjátéki elem hiányzik a darab-ból, mely harmadrendű nem is vigjáték, hanem bohózat. — Egyszerűen megemliten-dőnek tartja a bíráló bizottság, mint olyan kísérletet, melyben a tehetségnek némi jelei mégis előfordulnak.

43. sz. *Vitéz Mihály deák.* Vigjáték-nak nevezi szerzője, de nem egyéb dialo-gizált történetnél. Tárnya a Csokonai életéből van merítve. Szilágyi kollégiumi rektor nevenapja van, köszönteni jönnek tanárok, diákok. Csokonai egy verset irt a rektor leányának, melynek az nagyon megörül, ellenben haragszik érte a leány másik imá-dója, rektor-professzor kosztos deákja, kinek szerző a besugó deák utálatos szere-pét juttatja, emlékezve Jókai „És mégis mo-zog a föld”-jére. A diákokat Csokonai vezeti, mint nagybotos. Találkozván a leánynyal val-lomást tesz neki rögtönösen s mivel reményt nyujt neki imádotja, örömeiben leissza magát, ott helyben megírja a csikóbdörös kulacsot, elszá-szavalja s aztán eszeveszett tánczra kerekedik, amin a vaskalapos professzor urak, a matheseoe professzor kivételével, roppant megbotrán-koznak. A névnapról azonnal gyűlésbe men-nek s kicsapják Vitéz Mihály diákok, a ki elkeseredve bucsuzik tanulóársaitól, a ma-thesis professzortól és Erzsikétől, a rektor uram leányától, aki utána megy a kolle-giumba, de hiába, mert ott megtudja, hogy Csokonai öt tulajdonképen nem is szereti, csak költői hevület volt az egész, mit iránta érzett. Történeti hűség, jellemfestés, követ-kezetesség, lélektani igazság teljesen ismer-telenek a szerző előtt; az egyes jelenetek-ben fel-felesillanó igazi humor s különösen a verselés tisztasága és biztossága remé-nyekre jogosítanak s ezért a darabot a bizottság a többi gyenge kísérletek közül kiemelendőnek tartja.

35. sz. *A hajótörött.* Irod. vigj. 2 felv. E darab szerzője szintén Csokonai életéből akar vigjátékot alkotni; csak hogy szerelem, mely hirtelen csalódással, élet, mely kora halállal végződik, majdnem lehetetlen tárgy vigjátékirónak. Nem is vigjáték A hajó-törött, hanem inkább színmű, de mint ilyen is gyenge. Az első felvonásban nem nagy akadályok után Csokonai eljegyzi Lillát, azután elindul a chicagói professzorságot megszerezni és édes anyjának a jó hirt megvinni. A második felvonásban Csokonai itthon van, felkeresik író barátai: *Földi, Fazekas* s valami Hadházi nevű; a diákok pedig ünneplést rendeznek a tisztelőre. Csokonai javában mulat a diákokkal, mikor belép Lilla az atyjával s minden elfo-gadható indokolás nélkül tudára adja a költőnek, hogy többé ne számítson meny-asszonyára. A darabnak azonban, szerkezeti hiányai mellett jó oldalai is vannak. Ilyenek a korhűségre törekvés, itt-ott sikerült jellem-zés, a drámai előadásban való jártasság, némely jelenetén előző költői színezés és tiszta nyelv. Mint olyan darabot, mely költői tehetségre mutat s szerzője reményre jo-gosit, kiemeli a bíráló bizottság.

25. sz. *Tiltott utakon.* Vigjáték 3 felvonásban. Boglár, a Simon Leo műmalmá-nak igazgatója 25 ezer forintot sikkaszt s megszökik, ott hagyván családját. Simon Leo, a megkárosított tulajdonos, nem csap lármát, mert szereti a Boglár szép feleségét s meg akarja magának nyerni. — Kiadja tehát neki egy birtokát nagy olesón ha-szonbérbe, azzal a kikötéssel azonban, hogy az ő törvénytelen gyermekét is fo-

gadja fiának, aki Boldizsárné és Simon tiltott szerelmének gyümölcse s a kit el kell dugni a világ szemé elől, mert így követeli azt Boldizsár, ki, mint alantás tisztje, el-vette a bukott leányt. 20 esztendő telik el, azalatt folyást udvarol Simon, a csapodár nábób Boglár elhagyott feleségének, de hiába, mert az, mint valami újkori Penelope, udvar-lását állandóan visszautasítja. Keményen nem mer fellépni a tolaokodó Simonnal szemben, mert fél, hogy az felmondja neki a bérletet. Boglárénak ez idő alatt felnőtt fia, Géza látja ezt, haragszik érte, panaszkodik is vélt testvérenek, Andornak, a Simon természetes fiának. A két fiu szerel-mes Boldizsár lányába, Evikébe, aki Gézát szereti, arról mítsem tudván se ő, sem anyja, hogy Andor neki testvére. Boldizsár azonban mindent tud, de mindenáron azon van, hogy titokban maradjon, mert félti neje becsületét a világtól. Ez a becsületérzés azonban csak a conventiot tartja szem előtt, mert ő, bár tudja felesége vétkeit, semmibe sem veszi azt, ábrándos szerelemmel szereti 20 év multán is nejét, sőt a bűnös viszony kárpót-lásában, a Simontól kapott birtokban is jól érzi magát. Boglár most hazajön, külső, hogy nem volt Amerikában, mint gondolták, ha-nam a környéken bujdokolt, segített felesé-gének a gazdálkodásban s most felesége visszafizetve Simonnak az elsikkasztott ösz-szeget, újra becsületes életet akar élni s egy valódi Amerikát megjárta kalandhoz méltó módon kényszeríti Simont, hogy sik-kasztásának történetét hallgassa el. Ez meg is igéri. Ezalatt a szerelmesek is czélt érnek: Géza elveszi Erzsikét, Andor pap lesz, Ilon, a Boldizsár felesége feltalálja Andorban fiát, Labuda, a bolondos kereskedő elveszi Zsófit, a csárdásné, Boglár becsületes emberként él tovább s Boldizsárral együtt teljesen meg-nyugszik abban, hogy a világ semmiről sem tud semmit.

A darab ugyan teljesen téves erkölcsi alapon mozog, de sok tekintetben határozott költői tehetségre vall. A cselekmény kifejlesztésében, a bonyodalom szövésében és megoldásában és általában az előadásban annyi ügyességet, annyi drámaiságot tud felmutatni, hogy megfelelő tárgyat teljes sik-kerrel is fel tudna dolgozni. A főalak és az egész mese lélektani képtelenségei miatt azonban jelen darabot a bizottság figyelemre nagyon is méltó kísérletnél egyébnek nem tekintheti.

3. sz. *A phrenolog és szerelmes ro-konai.* Vigjáték 3 felvonásban. Dr. Eggen-burger Ádám a phrenolog, tudományos aka-démiai tagságra terekvő tudós orvos, unoka-öcsesét eltaszítja magától, mert ügyvédi s nem orvosi pályára lépett s haragja még jobban fokozódik, mikor öcsese az ő család-i nevet, melyet csupa tudós doktorok viseltek, németes hangzása miatt megmagyarosítja. Sáríka, a doktor unokahuga és gyámleánya az orvos-majálison beleszeret egy fiatal emberbe, a ki nem más, mint a kitagadott unokaöcses, Várhalmi Aladár. — A tudós doktor hallani sem akar arról, hogy hugoc-kája ügyvéd nevévé legyen s a Sáríka sze-relmi töprengéseit tudományos czélra akarja felhasználni, t. i. adatokat gyűjteni megje-lenendő nagy művének a szerelmi örütségre vonatkozó részéhez. E czélból dr. Arzénik Jeromos lipótmezei alorvoshoz akarja nőül adni hugát, de ebbeli szándékát megghusit-ják Várhalmi és az életrevaló Liza társal-kodónő; t. i. Várhalmi Aladár is orvosnak adja ki magát s e csellel megnyeri Sáríka kezét s nagybátyja újra szeretetétbe fogadja. Ez a meglehetősen bizarr mese még valószínű-tlenebbé válik a darab művészietlen szerke-zete által. A cselekvény fejlesztése nem ter-mészetes, lassu, oda nem való henye jele-netekkel gyakran meg van szakítva. Beosz-tása aránytalan: az első felvonásban alig van valami cselekvény, a második nagyon vontatottan indul, a harmadik aránytala-nul hosszú és unalmas. Mindezen főbenjáró hibák mellett a mű tehetséges szerzőre vall, a ki jó dolgokat is teremthet; jelen művét azonban a bizottság figyelemreméltó próbál-kozásnál többnek nem minősítheti. Vigjáték

9. sz. *A házassággyűlölk.*

3 felvonásban. Hámor Rudolf még javakorbéli özvegy férfi, de már felnőtt fia van, akiben lakozik egy kis költői tehetség, de még több bohém szerű könnyelműség. Az apja szeretné megházasítani, annyival inkább, mert a fiu ugyanazon színész körű forgolódik, aki iránt ő is komolyabban érdeklődik. Kapóra jön tehát egy régi barátjának levele, amelyben emlékezteti arra az ifjúkori ígéretükre, hogy gyermekeikből egy párt csinálnak. Meghívja tehát Hámorékat, hogy látogassák meg őket, Szentmiklóssyék, erdélyi birtokukon. A fiatal Hámornak semmi kedve falun unatkozni naiv leánykák körében; de barátja, Serédi rábeszélésére mégis elutazozza, hogy vele együtt lemegy Erdélybe rokont látogatni. Utközben egy kis tréfát eszelnek ki: a barát fog az ifjú Hámor képében bemutatkozni, Hámor pedig kertészegénynek áll be, mert Szentmiklóssy egy ügyes kertészt is kért fővárosi barátjától. A két ifju, akik különben irtóznak a házasságtól és csak egy kis kalandra vágnak, alaposan megjárja, mert a két Szentmiklóssy leányba beleszeret, a kik véletlenül megtudván a két ifju szerepszerését, előbb jól megkínözzák őket és csak azután fogadják el szerelmi vallomásukat. A darab hármassal végződik, mert közben megérkezik az idősebb Hámor is, a ki felhasználva fia távollétét megkéri és megnyeri a színész kezét.

A mese elég jó volna, de szövése, fejlesztése a darabban járatlanságra vall. A cselekvény egyes részei kellő indokolás nélkül folynak le, a legtöbb helyen nyoma sincs a lélektani motiválásnak. Problemája pedig, hogy tudniillik, a kik legjobban prédikálnak házasság ellen, azok eveznek leghamarább a révébe: nagyon is régi. Mindamellott komolyabb igényű munka, melynek szerzője hutározott tehetséget tanusit a színműírásra s épen ezért bizottságunket a jobbak közzé számítja.

11. sz. A kormány. Irodalmi vigjáték 5 felvonásban. — Tárgya — bár elcsépeit dolog — de egyébiránt helyesen megválasztott vigjátéki tárgy: a hozományvadászok kigunyolása s nevétségessége tetele. kik Biber Jónás szalámgyáros Ludmilla nevű leánya kezének, illetőleg 100.000 frtos hozományának kivívásáért kelnek komikus versenyre. Egy léha, üres csoport jelenik meg előttünk s bár itt-ott találkozunk is a bohózat felé hajló komikus elég jól eltalált hangjával, mégis oly sötét színekkel árnyékolja szerző különösen női alakjait, ami átlépi a költői szabadság és megengedhetőség határait, két eladó lánygyal bíró mama szerepel e darabban s mindkettő maga részére akarja kaparítani a házukat ostromló udvarlók leányuk iránt fellobanó hajlamait. Hogy ilyen éltes nő lehet, s van is a világon, ezt el tudjuk képzelni, de hogy egy, — a magyar társadalmi életből vett szindarabban — esupa ilyen égetni való aljas uri nők szerepeljenek, ez megengedhetetlen túlzás. Az is igen erő és elfogadhatatlan torz-vonás, a melylyel a szindarabban szereplő nagyságos urak és hölgyek felületes műveltségét igyekszik a szerző jellemezni, a kik imádják ugyan a költészetet; de folyton Vörösmarty Jánosról, Petőfi Mihályról és Garay Sándorról beszélnek. Minden banalitásai és lélektani képtelenségei daczára e pályamű ügyes és tehetséges szerzőre mutat, kinek a szinpad szorgalmas tanulmányozásán alapuló helyes érzéke van a jelenetek ügyes csoportosítása s a felvonásvek frappáns befejezése iránt. Kár, hogy hasonló gondot nem fordított izlésének fejlesztésére; mert ennek sajnálatos hiánya elzárja jelen műve elől a szinpadra jutás lehetőségét.

32. sz. A pályázat. Bohózat 3 felvonásban. Bár a cím és műfaj ezt is kizárná a versenyző művek közül, de, mint érdekesebb tárgy darabról, mégis meg kell emlékeznünk.

A cselekvény kiinduló, sőt középpontja a mi pályázatunk. A debreczeni irodalmi kör egy irodalmi tárgy bohózatra pályázatot hirdet, melyet Görbe Pál tanár választmányi tag, egészen helyi érdekűvé akarna lenni, t. i. hogy a Basahalmán belül született poéták versenyezhesenek, — de indit-

ványával magára marad. Debreczen irói s tollforgatói nagyban készülnek a versenyre. Különösen Lengefi Házsmér hírlapíró s költő, meg Görbe Pál tanár s költő szeretnék az ötszáz forintot s a babért elnyerni, annyival is inkább, mivel e költői dícsőség birtokában sikeresebben pályázhatnának. Hájas Menyhért ezivis és hentes ideális hajlamu leányának, Izának a kezéért. Épen ezért a Hájas-család is nagyban érdeklődik a pályázat sorsa iránt; Iza kisasszony folyvást biztatja szive kegyeltjét, Lengefit, hogy ragadja el a pálmát, de Lengefi hiába virraszt át éjszakákat sör, bor mellett, nem talál megfelelő tárgyat. — Annál hamarabb tisztában van tárgyával Görbe tanár: Csokonairól és Lilláról fog szólni a mű, melyből ugyan aligha lesz bohózat, de elég, hogy irodalmi. — Elérkezik a kihirdetés napja. Ida már jegyesének üdvözli Lengefit a győzelem reményében, pedig ez a korhely egy betűt sem irt; Görbe viszont magának hiszi a pályadíjat és azzal együtt Izát, midőn Tömör, a kör elnöke felolvassa a bíráló bizottság véleményét, a mely szerint Görbe Csokonaija örült hülyeség, a díjat Koboz nyeri „Az irók” című darabjával.

A műben van egy-két jól eltalált komikus figura s több jóízű bolondság; formája sem közönséges, mert a darab versben van írva, még pedig alexandrinusban. — Kumikuma azonban még bohózatban is nyers, sok helyen durva. Drámaiság, eleven ség alig van benne, lapossá, unalmassá teszi a soppant hosszú monologok, minden igaz ok nélkül elnyújtott és cselekményhez nem tartozó, okoskodó párbeszéd. Rimelése nagyon is Kovács Józsefes és mesterkélten jó, a mi többször fokozza a komikumot, de összefoglalás még se izléses, sőt több benne az izetlenség, mint a mennyi bohózatban is meg van engedve. A sorok fele a jó rim kedvéért van, máskülönben felesleges volna s természetes, ez a darab menését terjengővé teszi. Görbe tanár p. o. a belépő szolára ok nélkül ezt kiáltja:

Hah, sündiszó, vadkan,
Belerőfög szómba, hah, még belé vakkan!
Ne zavaró a költőt a szent pillanatban!

A 22-ik lapon:

Kutya teremtette legalább hát mondja,
Hogy mit akar tőlem eadta bolondja.
„Bolond, a ki mondja.” „Hah, mindjárt meg-

Mit akar, feleljen, hisz megáll az eszem?”

A 31. lapon lányához és nejehez így szól Hájas uram:

Szellő, napsugár, meg pillangó kellene?
Gavallér ugyebár? hát még mi a fene?

Az irodalmi kör elnöke így definiálja magát és a kört:

Czudar, nehéz járom az irodalmi kör.
Én vagyok benne az irodalmi ökör.

Iza kisasszony ezzel a két sorral megy a hentes legényhez:

„Oh Laczi, óh Laczi!
Maga sem egészen mucsai, bugaczi.”

Általában az egész bohózatnak durva az anyaga, durva a munkája. Szerzőjének határozott költői tehetsége van ugyan s ezt bizottságunk elismeréssel emeli ki; bizonyítják ezt a darabhoz különben nem tartozó betétek, melyek önmagukban igen csinos költemények; izlése és kivált a drámai nemből való gyakorlatlansága azonban hiányzik, egészen kiforratlan. Debreczen irodalmi élete akármi, olyan mendikás módon, mint e bohózat szerzője teszi, mégse lehet festeni.

(Vége köv.)

A számár.

Elmeséli: Vidám diák.

Orsó Bálint és Borsó Mihály szomszéd-ságban lehetek együtt egyik kis falucsukában, hova még újság-képében nem juthatott el a civilizáció.

Orsónak volt egy szép fiatal felesége, meg egy szamara; Borsó vagyona pedig egy há-

zsártos vén feleségből és egy kis kutyából állott.

Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy a két szomszéd folytonos jó békességben élt együtt, mely körülmény, — mint a magyar természettel teljesen ellenkező, — méltán érdemel felemlítést.

Ha Orsó pálinkára szomjazott, hűség es ivótársra talált Borsó szomszédában és ha Borsónak mulatságra hajlott a jóindulata, bizonyosra vehette, hogy Orsó is veletart.

Hanem egyszer aztán Orsó házában perpatvar ütött tanyát, a mi ugyan nem oly ritka madar, hogy megjegyzésre méltó lenne, mert hiszen az efféle nézeteltérés előfordul majdnem minden házaspár között.

De itt nagyobb volt ez egyszer a baj.

Kis Miklós komájával találkozott Orsó uram a korcsmán és ez csendes iszogatók között szörnyű titkot tárt fel előtte.

Azt állította ugyanis, hogy a csábos tekintetű hitves, már hogy Orsó uram felesége nem olyan szent ám, mint a minőnek mutatja magát, hanem ahol teheti, megcsalja bárgyu férjét.

Orsó Bálint nagy meggel induit hazafelé a korcsmából. Elhatározta utközben, hogy előveszi számárserkentő vastag botját és jól megpuhítja vele a hitetlenkedő asszonyt.

De mikor kapujához érkezett, okosabb gondolat férközött elméjébe.

— Bolondot követnék el, ha csak szólanék is neki! . . . Hiszen ha megverem, annál makacsabbá teszem s vasfogóval sem veszem ki belőle a szót!

Hát nem is szólt semmit, pedig mikor azt az ajtóat tekintetű menyecske meglátta, úgy előntötte az epe, hogy csaknem kifakadt ajkán a harag szava.

Délután átment a szomszédjához és így szólt hozzá:

— Hallod-e, szomszéd! Nekem van egy szamaram, neked egy kis kutyád. Nekem a szamaramra nincs szükségem, neked pedig a kis kutyádra. Azt mondanám azért, hogy add át nekem a kis kutyádat egy hétre, én meg a szamaramat adom oda érette.

Borsó rálett az előnyös ajánlatra. Hiszen ugyis régen óhajtott már ő egy szamarat beszerezni az udvarba, de szegény sorsa megakadályozta benne. Dolgos állat a számár, megszolgal az élelméért.

A csere megtörtént és Orsó Bálint vidám arczezal vitte át udvarába a kis kutyát.

Igy gondolkozott a jámbor férj:

— Én az istállóban fogok aludni, az asszonyt magára hagyom. A kis kutya oda lesz kötve az istállóajtó elébe és ha valaki jönni fog az udvarba, csaholásával felébreszt. Én akkor kimegyek s meglesem az ebugattát és ha csakugyan a menyecske szép szeméért mászkál, eltángálom vasvillám boldogabb végével, hogy halállal emésztí meg.

Meg is történt minden a kellő rendben. Orsó megkötötte a kis kutyát az istállóhoz, maga pedig álomra dőlt a jászolban elhelyezett selyem szénán.

A kutya azonban csak egy csaholást sem tett egész éjen.

Eltelt három nap, négy nap, de bizony Orsó uram nyugodtan aludhatott, akár mind a két fülére. A kis kutya hangot sem ejtett ki a száján.

— Mégis csak én vagyok a vétkes! — mormogta magában. — Ezt a jámbor asszony-személyt holmi pletykabeszéd miatt még gyanúsítani mertem. No, ezután nem is kétekedem benne.

Dicsekedve beszélt el a dolgot másnap Kis Miklósnak.

— Hazudott, komám, rágalmazta a feleséget! Nincsen annál hűségesebb szív a világon. Hiszen ha járnának hozzá, észrevette volna a kis kutya.

— Miféle kis kutya?

— Hát a Borsó szomszéd kutyája. Kicséréltem tőle egy hétre a számaráért.
 — Habaha! — kaczagott fel Kis Miklós.
 — Hát hiszen persze hogy azért nem ugatott.
 — Micsoda?
 — Hát talán azt akarja komám velem elhitetni, hogy az a kis kutya meg nem ismeri a gazdáját? . . . No, csak tartsa kend ott magánál azt a kis kutyát továbbra is. Mi szüksége volna a számarra? Elég számar kend maga is.
 Orsó Bálint úgy észlelte, hogy hajnalodni kezd feje sötétségében. Csalódott szívvvel ment haza haza és első dolga volt haza üldözni a kis kutyát.
 Azóta a két szomszéd gyűlöletteljes szemekkel tekint egymásra és örökösen perlekednek.
 Így lett Borsó uram udvarában egy számarból, két számar.

KÖZGAZDASÁG.

A talajerőfentartás céljából kívánatos, sőt szükséges, hogy minden gazda tápanyagmérleget készítsen gazdaságának minden egyes táblájáról. Csakis ily tápanyagmérlegből tűnik ki az, hogy a termések által elvont legfontosabb ásványi alkatrészek, nevezetesen a foszforsav, káli és nitrogén mennyisége mekkora, s hogy helyes irányban s mértékben történik-e a visszapótlás. A tápanyag-mérlegek készítésénél, minden egyes a gazdaságban termelt növénynek kat. holdankénti átlag termése veendő figyelembe, továbbá az általuk elvont nitrogén, foszforsav és káli kilogrammokban kifejezve, s azonkívül a termelt istállótrágyának s egyéb felhasznált természetes és műtrágyáknak tápanyag tartalma; ezen adatok összehasonlításából származó különbözet azután mesterséges trágyák vásárlása, illetve felhasználása által egyenlítendő ki.

Lovak és szarvasmarhák részére megbecsülhetetlen takarmányt szolgáltat a lóbabó, melynek szemeit megdarálva adják. E proteindus növény a gabona- vetéskor az utolsó helyet foglalhatja el a gabona után s mélyreható gyökérzetével a talaj fizikai állapotát annyira javítja, hogy minden növény kitűnően diszlik utána. Homoktalajon termelve az istállótrágyán kívül káli és foszfortrágyát is kíván, mely anyagok kedvezően hatnak a szemtermés mennyiségére és minőségére. Április hó első napjaiban kell elvetni 24-36 centm. sortávolságra. A holdankénti vetőmagszükséglet 150-200 liter.

TŐZSDEI JELENTÉS.

— Távirati értesítés. —

Budapest, márczius 24.

Értéktőzsde.

Kötetett	Kezdődött	1/2 1 órákor zárlat
	forint	forint
Buza áprilisra	7.67	7.5 — 7.52
Buza októberre	7.86	7.72 — 7.86
Rozs áprilisra	6.39	6.96 — 6.97
Zab áprilisra	5.—	5.58 — 6.59
Tengeri májusra		
1900.	5.27	4.94 — 4.93
Repcze szept-re	12.60	13.05 — 13.10

A határidő-üzlet.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény	753	kor 60 fill.
Magyar hitelrészvény	751	" "
Osztrák-magyar államvasuti részvény	643	" 50 "

Déli zárlat:

Osztrák hitelrészvény	753.	kor. 50 fill.
Magyar	749.	" 25 "
Osztrák-magyar államvasuti részv.	659.	" 35 "

Délutáni zárlat 4 órákor:

Buza tavaszra	7.52 — 7.53
ősze	7.73 — 7.74
Rozs tavaszra	6.36 — 6.37
ősze	6.57 — 6.58
Zab tavaszra	4.93 — 4.94
Tengeri májusra	5.32 — 5.33
Repcze aug.—szept-re	12.90 — 12.95

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzése.

Debreczen, márczius 24.

Piaci árak 50 kgc.-ként koronákban:

Buza minőség	77	6.75 — 6.90
"	78	6.90 — 7.15
"	79	7.10 — 7.20
"	80	7.15 — 7.30
Rozs	71/73	5.60 — 5.70
Árpa		5.25 — 5.30
(jobb)		5.20 — 5.40
Zab		4.70 — 4.85
prima		5.00 — 5.20
Tengeri		5.— 5.05
Köles		5.80 — 6.—
Napraforgó mag		4.50 — 4.60
Bükköny		6.40 — 6.75
Lóhere		65.— 70.—
Luczerna		40.— 42.—
Pogácsa napraforgó		4.70 — 4.20
tökmag		5.10 — 5.50
Bab (fehér)		6.20 — 6.80

REGÉNY.

A csöndes lakó.

— Angol regény. —

Írta: Pryce Richard.

Fordította: Karem.

(Folytatás)

11.

V. Az orvos rendeletére.

Mrs. Fleming úgy tett, a mint mondta: csakugyan nem szerzett sok alkalmatlanságot szállásadónak. Nagyon csöndesen viselte magát és annyira megnyerte a mrs. Smith tetszését, hogy ez a tiszteletreméltó hölgy óhajtott: bár sok ilyen nő lenne a világon!

— Nagyon elüt azoktól a népektől, kik a nyáron itt laktak — beszélt Hollis Emmának. Ez nem hajszol a csöngetésével minduntalan fel és alá a lépcsőn s a mellett nagyon pontosan megfizeti a bért.

— Gyönyörűen öltözködik, — jegyzé meg Emma.

— Arra nem sokat adok, felelt Smithné. Öltözhetsz szépen akárki, a ki nem sajnál pénzt költeni rá. Tudnék én is, de nem tartom helyzetemhez illőnek. Én csak sima, fekete kelmét szeretek hétköznapokra: alpácát, vagy gyapjuszövetet, vasárnapokra pedig egy kis selymet. De hát mit ér vele, ha szépen öltözködik is, mikor alig jár ki a házból?

— Vajjon mért is teszi azt: szólt Emma, hazafelé készülöben kurta nyaka köré kerítve olesó boáját.

— Nem tudom. Csak azt látom, hogy mindig ül és olvas.

— Mit olvas, regényeket? — kérdezte Emma, kinek irodalomismerete a filléres heti folyóiratokra szorítkozik.

— Én bizony nem tudom, felelt Smithné, egyéb dolgom is van, minthogy azután járjak. Igyál egy kis sört, mielőtt elmensz, hogy meg ne fázzál.

Emma nemet mondott.
 — Csak evés közben szeretem a sört, — magyarázta néniének; — csak így magában nem szeretem inni.

— Amint tetszik; felelt a néne. Hanem ezt a levelet feladhatnád helyettem, mikor elhaladsz a levélszekrény előtt.

Az öltözőasztalon fekvő borítékra mutatott. Miss Hollis épen piros selyem keztyűjét huzta kezére és míg a keztyű szárát ruhája ujjára igazgatta, a levél felé sandalítva olvasta a címet:

— Benion J. esq. Pelly féle könyvkereskedés utján, Lane-street, W. C.

— Vajjon mi végett írhat? — folytatta kíváncsian. Mert ez az ő levele, ugy-e?

Szemeit a plafond felé emelve, jelzé, hogy a bérszobák lakóját érti.

— Igen, az övé. Hogy hová ír? Én bizony nem sokat törődöm vele. Tán valami könyvesboltba, vagy mibe. Majd megemlítem neki Basset bátyádnak a boltját. Ha könyvre van szüksége, vétek lenne hagyni, hogy idegentől vegyen.

— Nem hiszem, hogy könyvek végett írna Pellyékhez, — szólt kételkedve Emma — mert mint láthatja is, néni, így van: Pelly-féle könyvkereskedés utján. Azt hiszem, ez olyan hely lehet, a hová leveleket czi-

meznek. Emlékszik néni miss Hawkes nevű barátnőre, arra a fekete-hajú lányra, ki társalkodónő volt Rawlinséknál, a High-streeten? Mikor valaki válaszolt neki a „Novel Reader s Companion“-ban hirdetett házassági ajánlatára, ő a maga levelét mindig Pellyékhez címezte. Én nem szeretnék olyan módon menni férjhez; de azt hiszem, ő maga is megbánta már. Férjes nő mrs. Fleming?

— Hát én Istenem, igen; legalább úgy gondolom; — felelt Smithné. — De hogy is jut ilyesmi eszedbe, te Emma?

— Valószínűleg özvegy hölgy lehet; jelentette ki Hollis kisasszony. — A mint láthatjuk, Emma gyakran, szinte kételkedő, válogatott kifejezésekkel él. Pedig talán sohasem feltűnőbb valakinek közönséges gondolkodása, mint mikor képzelt előkelőségét akarja fitogtatni. Csakhogy ezt Emma szerencsésjére, nem tudta és hihetőleg nem is tartotta közönségesnek magát.

— Nem tudom, — felelt Smithné; — de magam is azt hiszem, hogy özvegy lehet, noha nem visel gyászruhát.

— Nos, akkor bizonyosan házassági hirdetést küld be, vagy pedig választ másnak a hirdetésére, mint miss Hawkes szokta. Még most is jól emlékszem az ő hirdetésére; így szólott: „A hirdető magas, barna nő és esinosnak mondják. Szereti a házasságot s a gyermekeket.“ Mind azt mondja a hirdetésben, tette hozzá miss Hollis naivul, — el nem tudom gondolni, hogy miért.

Évvel beletette a levelet karmantyujába.
 (Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. évi márczius hó 25 én,

délután 3 órákor félhelyárral:

A Gésák,

vagy: **Egy japán teaház története.**

Este 7 és fél órákor, rendes helyárral

A kis püspök.

Színházi műsor.

Hétfőn, márcz. 26-an bérlet 146. szám „B“ *Sulamith*, zsidó dalmű 5 képbén.

Kedden, márcz. 27 én bérlet 147. szám „C“ *Görög rabszolga*. Operette 3 felvonásban.

Szerdán, márcz. 28 án bérlet 148. szám „A“ *Hunyadi László*, nagy opera 4 szakaszban. Zenejét szerzte: Erkel Ferencz.

Csütörtökön, márcz. 29-én bérlet 149. szám „B“ ujdonságul először: *Napoleon öcsém*. Eredeti bohózat 3 felvonásban Írták: Rákosi Viktor és dr. Guthi Soma.

Pénteken, márcz. 30-án bérlet 150. szám „C“ másodsor: *Napoleon öcsém*.

Szombaton, márcz 31-én bérlet 151. szám „A“ harmadszor: *Napoleon öcsém*.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

Michelstädter S. E. & H.

Placz-utcza 40. sz.

Hungáriával szemben.

Saját szabadalom.

Saját gyártmányu

férfi-, női- és gyermek-czipők

legnagyobb raktára.

2471
1900

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a debreczeni 1-ső számú telekjkvben 10533. hrsz. a. fölvelt „gubások kallója“ elnevezéssel hívott, mintegy 9 holdnyi ujosztású föld közgyűlési határozat értelmében nyilvános árverésen eladatni fog.

Az árverés a **f. 1900. év április hó 18-ik napjának délelőtti 9 órájára** a városháza nagytermében tüzetett ki.

Az árverési feltételek a számvevőségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át az árverelő bizottság kezéhez készpénzben bánatpénzül letenni.

Debreczen, 1900. március 12.

A városi tanács.

Meghívás.

A debr. kerületi betegsegélyző pénztár folyó évi április hó 1-én délelőtt 10 órakor **Hajdumegye székházának nagytermében**

rendes közgyűlést

tart, melyre a közgyűlési kiküldöttek tisztelettel meghívottnak.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság pénztári jelentése és a számadások előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése s a felmentvény iránti határozat.
3. Az igazgatóság kiegészítése.
4. Választott bíróság megválasztása.
5. Felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Alapszabályok módosítása. — Indítványok.*

Debreczen, 1900. március 23.

Az igazgatóság.

* A netaláni indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnél írásban nyújtandók be.

Szent-Mihály naptól több évre

haszonbérbe kiadó esetleg

eladó

a Parlagon (Debreczen és Hadház közt) egy 67 katasztrális holdas tanyabirtok.

Értekezhetni **Nagy Pál főhadnagynál**, Darabos-utca 27. sz.

Hüse János

Debreczen, Bocskay-tér 2. sz.

Ajánlja a n. é. közönség és vendéglősök, kosztadók figyelmébe a **husvéti ünnepekre**

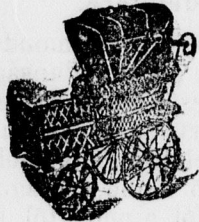
hentes-árucikkait

u. m. debreczeni füstölt, páczolt és páczolatlan **sonkát**, friss, füstölt és száraz **kolbászt**, füstölt **császár-hust**, kolozsvári füstölt **karmanadlt**, mindennemű füstölt **husokat**, friss **olvasztott zsirt** és zsirnak való **szalonnát**, naponta friss **sertéshust** a **legjutányosabb árakon**.

Vidéki megrendeléseket elfogad és legpontosabban teljesít.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küld.

Anyák, mielőtt

gyermekkoscsit vásárolnának, tekintsenek, illetőleg rendeljenek meg ingyen és bérmentve egy gazdagon illusztrált katalógust az új hygienikus ülésre és fekvésre átalakítható koscsikról. Orvosi kapacitásoktól ajánlva! Legnagyobb tisztaság! Legnagyobb elegancia!

Baumann L. cs. és kir. szabadalomtulajdonos.

Bécs, VI., Mittergasse 6.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a koscsik alján az oldalt látható védjegy van

Nélkülözhetlen kávé-pörkölőknek

a száraz Kávé-glasur,

mely a pörkölt kávének **pompás, üvegkeménységű bevonást** ad. Eltávolítja a rostosságot, conserválja az aromát, teljesen ártalmatlan, emeli a kávé izletességét és a használatban olcsó. **Ára kilónként 3 frt**, készpénzfizetés mellett Aussigból.

J. Müller,

Aussig (Csehország.)

A néh. özv. **Marialaky Mihályné** hagyatékához tartozó ingatlanok, a **f. évi március hó 17-én** megtartott önkéntes árverésen a következő árakon adattak el, — u. m.:

1. A Széchenyi-kertben levő szőlő 1416 frt
2. A Varga-kertben levő pusztaföld 1169 négyszögöl beltelek . . . 801 frt
3. Az ugynevezett Átkosföldön levő 6 hold majorsági föld, épületekkel 3101 frt
4. Az Ebesi pusztán levő 8 nyilas tanya gazdasági épületekkel 15610 frt
5. Az Ondódon 21 hold házutáni tanyaföld, gazdasági épületekkel 7401 frt

Az árverési feltételek szerint a kitüntetett eladási árak 10 százalékának felüligéréte mellett **f. évi március hó 31-ig** utóajánlatok tehetők a kir. törvényszéknél, melyre nézve bővebb felvilágosítással szolgál az örökösök megbízásából

Marialaky Imre,
Rákóczy utca 36. szám alatt.

Naplók,
Főkönyvek,
Ténytárkönyvek,
Folyószámlakönyvek,
Lejárató könyvek,
Előjegyzési könyvek,
Bevásárlási könyvek

különböző nagyságban és vastagságban, a legfinomabb könyvpapírosból készítve, erős kötésben.

Másolókönyvek

patent mutatóval, japáni papírosból

legolesőbb beszerzési forrása

a Csokonai-papirkereskedés
Kossuth-utca 13.

Apró hirdetés.

az Apróhirdetés minimális ára 5 sor 20 ar., minden további sor 4 kr. A vastagabb betűkkel szedett sorokat 6 k-ra számítjuk — Czim nélküli hirdetésekről a kiadóhivatal ad felvilágosítást. Czimmel ellátott hirdetések után 30 krajczár bélyegilleték fizetendő.

Kiadó lakás. Kossuth-utca 18. sz. az emeleten 1 utcai, 1 udvari világos, tágas szobák belépővel, hozzá konyha, kamara, a földszinten mosóház, jövizű kut az udvarban, május 1-től kiadó.

Eladó

a kenyérfiaczon egy ház földjével vagy anélkül; egy ház Timár-utczán részben adómentes és Kandia-utczán egy ház, mely 10 évig egészen adómentes, — mindenik jövizű kuttal. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a legjutányosabb árban felvételnek kiadóhivatalunkban

Kossuth-utca 13. sz.

2565
1900.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Ispotály-utcai 19 ik sorszámú telek árverésen eladására a 16402—29. számmal 1900. február 28-ik napjára kitűzött árverés a f. évi május hó 31. napjára halasztott el, a mely napon az árverés d. e. 9 órakor a városház nagytermében a számvevőségnek megtekinthető feltételek mellett fog megtartatni.

Kikiáltási ár 5150, azaz ötezer-egyszázötven korona, a melynek 10 százalékát tartoznak árverelőök az árvereltető bizottság kezébe letenni.

Kelt Debreczenben, 1900. márczius 1-én.

A városi tanács.

Szabadalmazott SODRONYÜVEG

fődelekre, padlókra, gyári ablakokra, legjobb anyag, különféle vastagságban, 1,75 négyzetméteres táblákban.

Különös előnye: A lehető legnagyobb biztonság az áttörés és áttűtés ellen. az alkalmatlan drotrács teljesen elesik, tűzbiztonság a legmagasabb fokig, esetleges törésnél a tábla ki nem lyukad, mert a sodronybetét az üveget összetartja, a világosság nagyon átható, eddig még nem létező világító hatás. Igen sok állami és magánépületnél nagy terjedelemben és a legjobb eredménnyel használatban. Számtalan bizonyítvány. Ismertetes és minták szolgálatra állanak.

Üvegöntvény-padlólemezek (világosság áteresztők) átjárók, földalatti folyosók, vagy vasúti alagutak megvilágítására, szilárd anyagban, sima vagy különbözőképp mintázott felülettel, fehér, félféhér, a közönséges nyersüvegöntvényénél körülbelül 30 százalékkal olcsóbban és színes kivitelben sodronybetéttel vagy anélkül.

Üveg-födélcserep és homoru födélcserep üvegből a legkülönbözőbb alakban és nagyságban.

Aktien-Gesellschaft f. Glasindustrie vorm. Friedr. Siemens, Neusattl bei Elbogen (Böhmen).

Egyéb gyártmányok: mindennemű palackok, palackzárók, belga és németrendszerű táblauveg, üvegöntvény és dombor-üveg, szabadalmazott dombor-üvegbetűk.

Arany érem!

Arany érem!

Kárpáti mellszörp

Köhögés ellen

mell- és tüdőbetegék részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számköhhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségnek legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára 1 Korona 60 fillér, egy kis üveg 1 Korona.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfüvek- és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 50 fill.

Kárpáti meltea.

Egy nagy csomag 50 fill., egy kis csomag 40 fillér. Szintén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán. Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerárban (Tisza-palota), G. Rochlik Arthur főter 2144. Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő gyógyszerárban.

Csak ezen védjeggyel valódi.

Utánzások miatt nagyon ügyeljünk **SCHAFFER ROZA** névre.

Szépség gazdagság!

Szépség hatalom!

Ezt a legrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a

Mme Rosa Schaffer

szerb kir. udv. és kamarai szállítónő, Bécs, I., Graben 14. által föltalált és használt szépség-szerek által sikerült.

Törvényesen védve.

Poudre ravissante cs. és kir. kiz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetlen; a bőrt vakító, fehérré varázsolja és pompás zománca alatt a bőrkiütések, anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szépségcsinálókat kitágított likacsokat összehúzza és az arcznak tiszta, rózsás fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet anélkül, hogy szenzáció hatása a bőrről eltűnnék. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr. **Crème ravissante** évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, esténkint minden hölgynek használnia kellene. Egy tégely 1 frt 50 kr. **Eau ravissante** megőrzi a bőr üdőségét, erősit és a legkitűnőbb, biztos hatású tolelt-víz. Egy üveg ára 2 frt 50 kr.

A Ravissante crème, puder és víz az 1897. évi Párisi és londoni nemzetközi kiállításon nagy arany díjazást nyert. Minden hölgynek, aki redőten, márványfehér homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. homlokkötő darabonként 1 frt 50 kr-ért és „Savon Ravissante” kiváló szépségcsináló hölgyek és urak részére darabonként 50 kr-ért. Schaffer Róza asszony visszavarázsolja az 5 „KINOIR”-jával minden megcsúszott hajnak ifjúkori színt, a legpompásabb szőket, a legragyogóbb gesztenyebarnát, a bársouszert feketeit. A „KINOIR” egyszeri használata elegendő, hogy a szín örökre szőke, barna vagy fekete maradjon. Semmiféle mosás sem képes az ezért színárnyalatot eltávolítani és a fejbőr tiszta fehér marad. Egy doboz ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. és 5 frt. Valamennyi készítményem esodálatos hatásáért teljes kezeséget válllok. Számtalan elismerő és köszönőirat betekinthető a legmagasabb körökben és csak diszkreczió miatt nem közölhetők.

Központi raktár: Rosa Schaffer Bécs, I., Kohlmarkt 6.

Hurut-, nyálkásodás, különösen a légző- és emésztőszervek elismert hatású gyógymódja.

Gleichenbergi

Konstantin-, Emma-, Kolozsforrás és Konstantin sósforrás.

Jánoskut (Johannisbrunnen) mint frissítő ital.

Likacsos vízmentes havelok.

Mielőtt Ön

öltönyt szövetbeli szükségletét fedezné, kérjen ingyen és bérmentve egy rendkívül gazdag minta-gyűjteményt a világhírű valódi tiroli

Loden-szövetekből.

Gyártmányok urak és hölgyek részére a posztógyári kivitelből

Karl Kasper

Innsbruck, Karlstrasse Nr. 11. Tirol.

Kaszanyitzky Endre

DEBRECZENBEN, Piacz-utca 57.

ajánlja a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árak mellett

Ditmar, Brüner és hazai gyártmányú asztali és függő

lámpákat,

Astral-, Meteor-, Apolló-, Cso-da-, nap- és villáméggel, Ugyazintén porcellán és angol fayence étkező-, tea-, kávé, moca- és mosdó, valamint mindennemű asztali-, oognac- és liqueurös üveg készleteket, majolica, bronz és china ezüst

ujdonságokat.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítettek.

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálok.

Mindenütt kapható

Sage's Kalodont

mely elismert legjobb

fogtisztító szer.

KLYTHIA-

a bőr ápolására

az arcszín finomítására és szépítésére.

RIZSPOR

Legelegánsabb toilette-, bál és salonpor, fehér, rózsaszín vagy sárga. Vegyészileg megvizsgálva és jónak találva

Dr. POHL J. J. cs. és kir. tanár által Bécsben.

Elismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva.

Taussig Gottlieb

cs. és kir. udvari toilette-szappanok és illatszerek gyára Bécs.

Főraktár: Bécs, I., Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben a legtöbb illat- és gyógyfűszerüzletben és gyógyszerárakban.

d oboz ára 2 Kor. 40 fillér. Szétküldés utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése mellett.

Kabátok, Kostümök, Napernyők, Blousok, Csokrok, Övök

és bármily női- és gyermek-felöltők minden kivitelben található

Halmágyi Sámuel női divatáruházában

Debreczen, a főpostával szemben.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzített székrekedés, májbántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek övtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 Korona.

Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg tünteti fel és „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismerteseb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára: 1 Korona 80 fillér.

Moll-féle gyermekszappan

a legfinomabb, egészen új módszer alapján készült gyermek- és hölgyiszappan, a bőrnek racionális ápolására, gyermekek és felnőttek részére.

Ára 1 drb. 40 fillér, öt drb. 1 Kor. 80 fillér.

Minden egyes ilyen gyermekszappan a Moll-féle védjeggyel van ellátva.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udvari szállító által.

BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Főraktár Debreczenben:

Szent-Királyi Tivadar urnál.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszagatásnál és meghülekéknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; fő raktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utáztat van forgalomban.

Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czéggeljelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.

Meghívás.

A debreczeni faáruraktár szövetkezet

1900. évi márczius hó 25. napján délután 3 órakor, a Takarékos és Hitelintézet Csapó-u. 4. sz. házában tanácstermében tartja

VII. évi rendes közgyűlését

melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja az

igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági jelentés és az 1899. évi zárszámadás előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
4. Az igazgatóság 9 és a felügyelő-bizottság 3 rendes és 2 póttagjának megválasztása.
5. Esetleges indítványok.
6. A közgyűlés jegyzőkönyve hitelesítésére bizottság kiküldése.

Figyelmeztetnek a tagok, hogy az évi mérleg és zárszámadás, továbbá a zárszámadás idején beirt tagok számára, valamint a mult évben be és kilépett tagok s üzletrészeik számáról szóló számadások a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet telepén (Homokkert 258. sz. a.) levő üzleti helyiségben a hivatalos órákban d. e. 8-12-ig, d. u. 2-5-ig megtekinthetők s azoknak egy nyomtatott példánya ugyanott átvethető.

Kelt Debreczenben, 1900. évi márczius hó 9. napján tartott igazgatósági ülésből.

Serly Ede,

ig. elnök.

Dr. Szücs Géza,

ig. jegyző.

Legjobb fénymázak a világon!

Aki azt akarja, hogy lábbelije szép fényes és tartós maradjon csupán

Fernolent-féle fénymázat vegyen.

Világos lábbelieknek csak

Fernolent természetes bőr-crème való.

Mindenütt kapható.

Gyár alapítottott Bécsben 1882. évben.

Gyári raktár: Bécsben, I. Schulerstrasse 21.

A számos értéktelen utáztatok miatt kérem jól figyelni nevemre

St. Fernolent.

